

På gång inom EU

HÖSTEN 2016

Sveriges
Kommuner
och Landsting

På gång inom EU

HÖSTEN 2016

Upplysningar om innehållet:

Kristin Ivarsson, 08-452 77 33, kristin.ivarsson@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2016

ISBN/Bestnr: 978-91-7585-420-5

Illustration/foto: Omslagsfoto © European Union 2016

Anna Ljungdell - fotograf Mattias Hansson/HGbild

Glenn Nordlund - fotograf P-O Sedin,

Tomas Riste - fotograf Linn Malmén

Inger Linge och Ella Bohlin - fotograf Anna Molander

Produktion: Advant Produktionsbyrå

Tryck: LTAB, 2016

Förord

Det har nu gått ett par månader sedan Brexit, folkomröstningen i Storbritannien om medlemskapet i EU. Resultatet, att en majoritet av det brittiska folket vill lämna EU, skakade EU och den brittiska politiken. Det är första gången artikel 50 i fördraget, som reglerar en medlemsstats utträde ur unionen, kommer att aktiveras. När denna skrift går i tryck är det fortfarande osäkert när Storbritannien kommer att begära utträde. Unionen står nu inför en helt ny situation som kommer att ta tid att lösa. SKL anser att det är en stor förlust att Storbritannien nu tycks komma att lämna EU då förbundet har ett nära samarbete med de fyra brittiska systerförbunden i England, Skottland, Wales och Nordirland i EU-frågor. SKL kommer att aktivt följa processerna framöver för att se hur förhandlingarna och utvecklingen kan komma att påverka svenska kommuner, landsting och regioner. Den stora osäkerheten som råder kommer naturligtvis även att påverka pågående lagstiftningsprocesser likväl som kommande initiativ, vilket kommer att återspeglas i flera av artiklarna i höstens upplaga av På Gång inom EU.

Slovakien tog över ordförandeskapet i unionen den första juli i år. Deras arbetsprogram för hösten har reviderats med anledning av *Brexit*, men de viktigaste prioriteringarna för ordförandeskapet är en *hållbar europeisk asyl- och migrationspolitik* samt en moderniserad inre marknad genom arbetet med *Energiunionen* och *den digitala inre marknaden*. Dessa tre frågor innebär stora politiska utmaningar men också möjligheter för den lokala och regionala nivån i EU och i Sverige och återfinns därför även som prioriterade EU-frågor för SKL under 2016. En *europeisk pelare för sociala rättigheter* är ett annat initiativ som väntas diskuteras flitigt, i Sverige likväl som i Bryssel, under hösten.

Förbundet startade arbetet inför nästa programperiod för sammanhållningspolitiken med en workshop i Bryssel i våras och det arbetet fortsätter under hösten, bland annat med en dialogkonferens i Stockholm i september. Även arbetet med Europa 2020-strategin och den europeiska terminen fortgår. Arbetet med revideringen av avfallsregler som kommer bli styrande för kommunernas avfallshandling fortsätter under hösten samtidigt som nya initiativ om energieffektivisering och dricksvatten är att vänta under hösten.

Det är många stora förslag på gång, och ett nytt arbetsprogram för kommissionen är att vänta under mitten av hösten. Den överhängande frågan är dock vilka steg Storbritannien tar härnäst och hur övriga medlemsstater väljer att agera. Hur dessa frågor utvecklas får vi återkomma om i vårens nummer som planeras till januari 2017. Till dess kan du hålla dig uppdaterad med SKL:s nyhetsbrev "EU och internationellt" eller prata EU-frågor med oss på Twitter.

Stockholm i augusti 2016

Jerker Stattin
Chef Internationella sektionen
Sveriges Kommuner och Landsting

Innehåll

- 6 SKL:s prioriterade EU-frågor 2016
- 9 **Kapitel 1. EU:s styrning, framtid och horisontella frågor**
- 9 Utredning om delaktighet i EU - betänkandet EU på hemmaplan
- 10 FN:s hållbara utvecklingsmål - Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige
- 11 Arbetet med Europa 2020-strategin
- 11 EU:s framtida långtidsbudget efter 2020
- 12 Kommissionens agenda för bättre lagstiftning - ökad insyn i och kontroll för bättre EU-lagstiftning
- 12 EU:s medborgarinitiativ ses över
- 14 **Kapitel 2. Regional utveckling och samarbete**
- 14 Arbetet inför den kommande programperioden för EU:s struktur- och investeringsfonder
- 14 Arbetet med EU:s urbana agenda fortsätter
- 15 En investeringsplan för Europa
- 17 **Kapitel 3. Sysselsättning och arbetsmarknad**
- 17 Fortsatta förhandlingar mellan de europeiska arbetsmarknadsparterna om aktivt åldrande
- 17 En europeisk pelare för sociala rättigheter
- 18 Förslag till revidering av utstationeringsdirektivet får gult kort
- 20 **Kapitel 4. Miljö, energi och klimat samt transporter**
- 20 PRIORITERAD FRÅGA 2016 - Översyn av energieffektiviseringsregler
- 21 Paket om styrningen av Energiunionen och nationella energiplaner
- 21 En EU-strategi för uppvärmning och kylning
- 21 Förslag till reviderade avfallsregler
- 22 Hållbar bioenergi
- 22 Översyn av dricksvattendirektiv
- 23 EU:s nya luftfartsstrategi
- 24 **Kapitel 5. Vård, omsorg och folkhälsa**
- 24 Förordningar om medicintekniska produkter antagna
- 25 Kommissionen motsätter sig en ny alkoholstrategi för EU
- 26 Det fortsatta arbetet för att bekämpa antibiotikaresistens
- 26 Europeiska referensnätverk
- 27 Hälsotillståndet i EU
- 28 **Kapitel 6. Inre marknaden och konkurrensfrågor**
- 28 PRIORITERAD FRÅGA 2016 - Vägen mot nya frihandelshandelsavtal
- 29 PRIORITERAD FRÅGA 2016 - EU:s statsstödsregler - Uppföljning av den inre marknaden
- 29 Färdigställandet av den ekonomiska och monetära unionen
- 30 Översynen av mervärdesbeskattningen fortsätter

31	Kapitel 7. Migration, integration och mänskliga rättigheter
31	PRIORITERAD FRÅGA 2016 - Utsatta EU-medborgare
32	PRIORITERAD FRÅGA 2016 - Asyl- och flyktmottagande i EU
35	Arbetet med våldsbejakande extremism
37	Kapitel 8. Jämställdhet och likabehandlingsfrågor
37	PRIORITERAD FRÅGA 2016 - Nystart för förvärvsarbetande föräldrar
38	Lagstiftning om tillgängligare produkter och tjänster för personer med funktionsnedsättning
38	CEMR-deklarationen 10 år
38	Förhandlingarna om likabehandlings-direktivet fortsatt låsta
39	Rådslutsatser om lika möjligheter för hbtj-personer
39	Ministerrådet uppmanar EU-kommissionen på nytt att höja statusen för jämställdhetspolitiken i EU
40	Kvinnor i ledande och beslutsfattande positioner
40	EU föreslås ratificera Istanbulkonventionen om våld mot kvinnor
41	De offentliga arbetsgivarna på europeisk nivå antar positionspapper om jämställdhet
42	Kapitel 9. Digitalisering och utbildningsfrågor
42	PRIORITERAD FRÅGA 2016 - Den digitala inre marknaden
43	Aktiviteter inom e-upphandling och e-handel fortsätter
43	Europeisk standard och utredning om e-fakturerings i offentlig sektor
44	10 åtgärder för att höja kompetensen i Europa
46	Svenska delegationen i Regionkommittén
48	SKL:s ledamöter i CEMR
49	Svenska delegationen i CLRAE
50	Ordlista
56	Praktiska länkar
57	Kontakt

SKL:s prioriterade EU-frågor 2016

SKL:s styrelse har antagit sju prioriterade EU-frågor som förbundet ska driva under 2016. Dessa ingår även i SKL:s verksamhetsplan och är kopplade till förbundets övriga prioriteringar. För varje prioriterad fråga finns ett antal viljeriktningar som förbundet ska verka för, samt aktiviteter som ska genomföras under året. På SKL:s webbplats kan du läsa om förbundets prioriterade EU-frågor i sin helhet.

SKL: *SKL:s prioriterade EU-frågor 2016*

A. Målet är ett hållbart asyl- och flyktingmottagande i hela EU

Viljeinriktning:

- › SKL ska verka för en jämnare fördelning mellan medlemsländerna av asylsökande.
- › SKL ska verka för att det lokala och regionala perspektivet ges ett inflytande när beslut fattas i frågor som rör asyl- och flyktingmottagandet.
- › SKL ska bevaka utvecklingen av implementeringen av det gemensamma asylsystemet och den europeiska migrationsagendan och vad det får för konsekvenser för lokal och regional nivå.

Aktiviteter:

- › SKL ska uppvakta ansvariga tjänstemän och politiker i Bryssel för att uppmärksamma dem på vilka förutsättningar lokala och regionala myndigheter i Sverige behöver i mottagandet av asylsökande och nyanlända flyktingar.
- › SKL ska delta i de sammanhang där kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medlemsländerna genomförs, avseende såväl integration som asyl- och flyktingmottagande, bland annat inom ramen för det nätverk som CEMR har startat, för att inhämta kunskap och dela erfarenheter som den svenska lokala och regionala nivån har gjort.

B. Arbetet med utsatta EU-medborgare ska stärkas

Viljeinriktning:

- › SKL ska inom ramen för sitt internationella arbete via lämpliga organisationer och forum lyfta frågan och sträva efter samarbete på denna nivå.
- › SKL ska verka för att den nationella samordnaren ges förlängt uppdrag. Detta för att förstärka det utbyte som startats genom det bilaterala avtal som Sverige och Rumänien slöt den 5 juni.

Aktiviteter:

- › Den nationella samordnarens förslag och dess konsekvenser för kommuner, landsting och regioner, likväl som stat och myndigheters insatser för att underlätta för den lokala nivån att utföra sina uppdrag, ska följas noga.
- › SKL International ska inom ramen för Sveriges bilaterala avtal med Rumänien undersöka kommuners möjligheter att samarbeta i Rumänien. Syftet är att undersöka vilket stöd som vore mest verkningsfullt på kommunal nivå i de regioner i Rumänien där de flesta av de utsatta EU-medborgare som tillfälligt vistas i Sverige kommer ifrån. Inriktning blir på stöd till kommunal förvaltning, samordnat erfarenhetsutbyte och riktade insatser inom relevanta kommunal initiativ.
- › SKL ska under våren anordna ett seminarium för att uppmärksamma vilka erfarenheter som den lokala svenska nivån har gjort utifrån att ha blivit mottagare av utsatta EU-medborgare. Vilka insatser som behövs på EU-nivå för att möta situationen kommer också att diskuteras.

C. Det kommunala och regionala perspektivet ska respekteras vid beslut på EU-nivå om energieffektivisering av byggnader

Viljeinriktning:

- › SKL ska verka för att främja mål och krav på resultat snarare än detaljkrav.
- › SKL ska motverka eventuella krav på årlig renoveringstakt.
- › SKL ska föreslå storlek på energianvändning som kriterium för krav på energikartläggning i Energieffektiviseringsdirektivet.
- › SKL ska verka för att utformning av nära-nollenergikrav för byggnader och förnybarhetsdirektiv inte styr bort från gemensamma lösningar som fjärrvärme och fjärrkyla.

Aktiviteter:

- › SKL ska delta vid de sammanhang och i de konsultationer som kommissionens väntas arrangera på temat.
- › SKL ska ta kontakt med relevanta handläggare på kommissionen som deltar i utarbetandet av den konsekvensanalys som ska tas fram 2016 samt bevaka arbetet i kommissionens kommitté som arbetar med byggnaders energiprestanda (EPB).
- › SKL ska ta kontakt med Sveriges representant inom kommissionens EPBD Concerted Action.

D. Lika möjligheter och villkor för föräldrar på arbetsmarknaden

Viljeinriktning:

- › SKL ska verka för att det inte blir någon ytterligare reglering på EU-nivå angående olika former av ledighet.
- › SKL ska lyfta fram goda exempel från förbundet och våra medlemmar på hur man kan arbeta för lika möjligheter/villkor för föräldrar på arbetsmarknaden.

Aktiviteter:

- › SKL ska lyfta fram goda exempel från medlemmarna på hur man kan underlätta för förvärsarbetande föräldrar att kombinera arbetsliv och privatliv.
- › SKL ska sammanställa och sprida kunskap om insatser för att bryta könsstereotyper utbildnings- och yrkesval.
- › SKL ska framhålla vikten av ett holistiskt perspektiv på kvinnors och mäns förutsättningar på arbetsmarknaden (bland annat vikten av välfärds- och omsorgstjänster för att möjliggöra kvinnors och mäns jämlika deltagande på arbetsmarknaden).
- › SKL ska påverka och bevaka EU:s lagstiftningsarbete på området genom europeiska arbetsgivarorganisationer.
- › SKL ska svara på kommissionens öppna samråd om "Possible actions to address the challenges of work life balance faced by working parents and caregivers".

E. Uppföljning av frihandelsavtal

Viljeinriktning:

- › Att synliggöra vad frihandelsavtal kan betyda i förhållande till offentligt finansierad verksamhet på lokal nivå för att värna organisationsfriheten och den kommunala självstyrelsen.

Aktiviteter:

- › SKL ska vara aktivt i och delta i CEEP:s och CEMR:s arbete med att följa förhandlingsarbetet om TiSA och TTIP.
- › SKL ska på motsvarande sätt samverka med Regeringskansliet, myndigheter och fackliga organisationer för att synliggöra de offentligt finansierade verksamheternas intressen i förhållande till TiSA och TTIP.
- › SKL ska delta i och ordna egna aktiviteter för att sprida kunskap om för- och nackdelar med TTIP.

F. Statsstödsregler – uppföljning av den inre marknaden

Viljeinriktning:

- › SKL ska bevaka kommuners och landstings intressen i utvecklingen av inre marknaden och verka för att möjliggöra ett aktivt deltagande från medlemmarna.
- › SKL ska särskilt uppmärksamma utvecklingen när det gäller statsstödsreglernas tillämpning ifråga om infrastrukturinvesteringar, hamnar och luftfart.

Aktiviteter:

- › SKL ska vara aktivt i och delta i CEEP:s och CEMR:s arbete när det gäller utvecklingen av statsstöds- reglernas vidare tillämpning och ska på motsvarande sätt samverka med Regeringskansliet och myndigheter.
- › SKL ska utveckla ett underlag för tillämpning av EU-rättens regler för offentlig finansiering av det som är av allmänt ekonomiskt intresse – i ett första steg för flygets område.

G. En digital inre marknad och möjligheter till en smartare välfärd

Viljeinriktning:

- › SKL ska verka för att den lokala och regionala nivån deltar i framtagandet av den nya fleråriga handlingsplanen för e-förvaltning.
- › SKL ska verka för att initiativ för den digitala inre marknaden blir översiktligt kartlagda med avseende på effekterna för kommuners och landstings verksamheter.
- › SKL ska verka för ökad interoperabilitet och att erfarenheter från standardiserade arbeten på EU-nivå såsom ISA, eIDAS, E-SENS kommer kommuner och landsting till del.

Aktiviteter:

- › SKL ska genomföra ett antal dialogmöte med svenska representanter i kommissionens expertgrupp för e-förvaltning.
- › SKL ska verka för svensk rapportör i Regionkommittén för (ev.) yttrande om e-förvaltning.
- › SKL ska verka för deltagande från tjänstemän och politiker som talare vid relevanta konferenser och seminarium.
- › SKL ska verka för att svenska kommuner, landsting och regioner ges möjlighet att delta i pilotprojekt kopplat till den digitala inre marknaden för att möta medborgarnas ökande krav och förväntningar på välfärdstjänsterna.

EU:s styrning, framtid och horisontella frågor

Utredning om delaktighet i EU – betänkandet EU på hemmaplan

Regeringen utsåg i juni 2014 en särskild utredare för att utreda möjligheterna att främja insyn, delaktighet och inflytande för aktörer i Sverige när det gäller frågor som beslutas inom EU. Utredarens uppdrag var att analysera kunskapsnivån i Sverige om EU-frågor och redogöra för de påverkansmöjligheter som finns idag med det övergripande syftet att bidra till en demokratisk utveckling i linje med demokratipolitikens mål om att stärka individens möjligheter till inflytande. Utredningen överlämnades till regeringen den 1 februari 2016 och gick i slutet av mars ut på remiss.

Kommuner, landsting och regioner påverkas i stor utsträckning av beslut fattade på EU-nivå. Ofta genomförs den europeiska lagstiftningen av den subnationella nivån och dessa aktörer har även unik kunskap om de faktiska förutsättningarna för implementering. Därför är det viktigt att den lokala och regionala nivån har en aktiv roll under hela lagstiftningsprocessen. SKL har svarat på remissen och i framtagandet av svaret haft dialog med medlemmarna. Flera kommuner, landsting och regioner, från olika delar av landet, har också svarat på remissen. SKL välkomnar utredningen och instämmer i stort i den problembild som utredningen målar upp. SKL har valt att yttra sig kring förslag utifrån de tre över-

gripande områden i utredningen: bättre kunskap om EU, bättre insyn, delaktighet och inflytande samt bättre information om EU.

SKL lyfter fram vikten av ett formaliserat samrådsförfarande, vilket även utredningen föreslår. SKL har under många år drivit frågan om att det i Sverige bör skapas ett formaliserat samrådsförfarande mellan regeringen och kommuner och landsting. SKL anser att ett sådant samråd leder till bättre lagstiftning och effektivare genomförande samtidigt som det kan bidra till ökad förståelse och bättre samspel mellan samhällsnivåerna. SKL välkomnar även utredningens förslag att regeringen ska förtydliga myndigheternas samråds- och informationsansvar i EU-arbetet. Förbundet anser att myndigheterna måste informera tydligare om och bereda sina åtaganden och deltagande i EU-relaterade frågor och pågående EU-processer, och ger också förslag på hur detta kan göras. SKL välkomnar utredningens förslag gällande förbättrad informationstillgång och möjlighet till delaktighet genom e-konsultationer och en EU-portal på www.regeringen.se med information om regeringens EU-politik och viktiga pågående processer, inklusive lagstiftningsarbete. Förbättrad informationstillgång bör leda till ökad kunskap och insyn i EU-arbetet på nationell och europeisk nivå och bör i nästa steg bana väg för förbättrad delaktighet.

Vidare delar SKL utredningens bild av det bristande kunskapsläget samt behovet av riktade insatser för att åtgärda detta. Förbundet betonar vikten av att utbildningsinsatserna bör utgå från det lokala och regionala sammanhanget och fokusera på sakfrågor. SKL pekar även på vikten av att utbildningsinsatser utgår från förtroendevaldas respektive tjänstepersoners olika behov. Förbundet instämmer i behovet av insatser för att höja EU-kompetensen för kunskapsförmedlare. Framför allt behövs satsningar inom lärarutbildningen men kompetensutveckling för utexaminerade och legitimerade lärare är också välkommet. SKL betonar här att utbildningsinsatser ska, då de initieras från nationell nivå, fullt ut också finansieras av staten.

SKL ser nu över hur förbundet kan arbeta för att ytterligare stötta medlemmarna i deras EU-arbete och bistå i deras kunskaphöjande arbete. Förbundet ser framemot en dialog med Regeringskansliet och myndigheter om formerna för ett formaliserat samrådsförfarande.

SKL: *Yttrande*

Regeringen: *Utredning om delaktighet i EU*

Statskontoret: *PM om myndigheternas arbete med delaktighet i EU-frågor*

Kontaktperson:

Karin Flordal, karin.flordal@skl.se, 08-452 78 34

Kristin Ivarsson, kristin.ivarsson@skl.se, 08-452 77 33

FN:s hållbara utvecklingsmål – Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige

I slutet av september 2015 antog FN:s generalförsamling den nya hållbara utvecklingsagendan, Agenda 2030, som ersätter de tidigare milleniemålen. Agenda 2030 består av 17 utvecklingsmål, såsom att avskaffa fattigdom, säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande, säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning samt en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt. Agendan började gälla den 1 januari 2016.

Nytt i Agenda 2030 är att målen är universella och därmed omfattar alla världens länder. Målen berör ett stort antal områden som relaterar till svenska kommuner, landsting och regioners verksamheter, exempelvis energieffektivitet, folkhälsofrågor, en effektiv och hållbar offentlig upphandling och demokratisk samhällsstyrning på alla nivåer. Den lokala och regionala nivån är därmed avgörande för ett framgångsrikt genomförande av agendan.

Under våren har genomförandet av Agenda 2030 i Sverige diskuterats intensivt. Alla statsråd i regeringen är ansvariga för agendans genomförande, men civilminister Ardalan Shekarabi har ett samlat ansvar för det nationella genomförandet. I mars tillsattes en delegation med uppdrag att stödja och stimulera Sveriges genomförande av Agenda 2030. Delegationen hade sitt första möte innan sommaren och ska i november presentera ett första utkast till handlingsplan för genomförandet i Sverige, samt ett förslag till digital plattform för att främja information- och kunskapsspridning om hållbar utveckling.

SKL:s inriktningsdokument, *Ansvar för välfärd 2016-2019*, tangerar flera av Agenda 2030:s målsättningar, såsom en hållbar samhällsstruktur, att främja kvinnors egenmakt, att förbättra likvärdighet i skolan, att arbeta hälsofrämjande och förebyggande för att stärka social hållbarhet och verka för en full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor. Förbundet arbetar därmed redan idag med inriktningsmål som bidrar till genomförandet av agendan. Ett antal medlemmar har meddelat att de kommer att arbeta aktivt för att skapa delaktighet och engagemang kring målen för hållbar utveckling och några har för detta syfte även fått bidrag från SIDA.

Kommissionen avser presentera ett meddelande under hösten om *Hållbar utveckling: en kartläggning av EU:s interna och externa politik*. Meddelandet kommer att vara en reaktion på FN:s globala utvecklingsmål och i det kommer kommissionen att utveckla sin bedömning om hur långt EU har kommit i förhållande till målen, samt identifiera EU:s mervärde, det vill säga hur EU kan bidra till att uppnå målen.

SKL följer kommissionens, delegationens, regeringens och medlemmarnas arbete och bevakar konkretiseringen av genomförandet.

SKL: *Agenda 2030*

FN: *Hållbara utvecklingsmålen - 2030-agendan*

Kommissionen: *Hållbara utvecklingsmålen - 2030-agendan*

Regeringen: *Information om de nya globala utvecklingsmålen, Information om delegationen*

Global Taskforce: *Global Taskforce of Local and Regional Governments for Post-2015 Development Agenda*

Kontaktperson:

Annika Lindberg, annika.lindberg@skl.se, 08-452 71 63

Arbetet med Europa 2020-strategin

Under 2014 genomförde kommissionen ett offentligt samråd om Europa 2020-strategin i halvtid. SKL svarade på samrådet med ett yttrande där förbundet bland annat betonade det bristande jämställdhetsperspektivet i strategin samt efterfrågade en högre ambitionsnivå för energi- och klimatmålen.

Kommissionen har ännu inte presenterat några initiativ utifrån översynen och det aviseras inte heller några kommande förslag i kommissionens arbetsprogram för 2016. Däremot finns det skrivningar i arbetsprogrammet om kopplingen mellan strategin och FN:s hållbara utvecklingsmål, Agenda 2030. Diskussioner om en post 2020-strategi samt kopplingen mellan en europeisk strategisk tillväxt och sysselsättningsstrategi och Agenda 2030 väntas påbörjas under hösten.

Den svenska regeringen reviderade två av de svenska utbildningsmålen i höstens budget 2015. Målet gällande avhopp från gymnasieskolan ändrades från tio procent till sju procent och målet att alla 30–34-åringar ska ha minst två års eftergymnasial utbildning höjdes från 40–45 procent till 45–50 procent.

Europa 2020-strategin berör flera politikområden som i Sverige är kommuners, landstings och regioners ansvar. SKL anser att ett förstärkt deltagande av kommuner, landsting och regioner, liksom av arbetsmarknadens parter på nationell och europeisk nivå, är avgörande för att Europa 2020-strategin ska bli mer framgångsrik än den föregående Lissabonstrategin. Förbundet betonar i sammanhanget vikten av EU:s sammanhållningspolitik som ett centralt verktyg för att nå strategins målsättningar.

SKL träffar löpande Statsrådsberedningen och arbetsmarknadens parter för att diskutera tillväxt- och sysselsättningsfrågor inom ramen för Europa 2020-strategin. Den 5 oktober arrangerar SKL tillsammans med Regeringskansliet och EU-kommissionens representation i Stockholm en konferens om Europa 2020-strategin med fokus på nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

SKL: *Europa 2020-strategin, Yttrande om halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin, Kartläggning av Europa 2020-strategins regionala förankring, Konferens om Europa 2020-strategin*

Kommissionen: *Europa 2020-strategin, Samråd om halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin*

Regeringen: *Europa 2020-strategin*

Regionkommittén: *Europa 2020 Övervakningsplattform*

Kontaktpersoner:

Kristin Ivarsson, kristin.ivarsson@skl.se, 08-452 77 33

Malin Looberger, malin.looberger@skl.se, 08-452 75 58

Tor Hatlevoll, tor.hatlevoll@skl.se, 08-452 79 69

EU:s framtida långtidsbudget efter 2020

EU:s långtidsbudget är en budgetram som bestämmer finansieringen av EU:s politik i sju år. Långtidsbudgeten är för närvarande indelad i fem större kategorier med bestämda utgiftstak. Långtidsbudgeten bryts därefter ner i årliga budgetar. Långtidsbudgeten bestämmer bland annat hur mycket pengar som ska fördelas till de olika sektorsprogrammen.

Efter långdragna förhandlingar röstade Europaparlamentet i november 2013 ja till långtidsbudgeten för 2014-2020. Parlamentet lyckades i sin kamp att garantera större flexibilitet i finansieringen av EU-programmen under de kommande sju åren, genom en översynsklausul år 2016 som innebär att man ska kunna se över både intäkt- och utgiftssidan i långtidsbudgeten. Rådet gick också med på parlamentets krav på mer finansiering för att stävja ungdomsarbetslösheten i EU. Med anledning av detta måste kommissionen senast i slutet av år 2016 presentera en översyn av långtidsbudgeten, med hänsyn till rådande ekonomiska situation såväl som de senaste makroekonomiska prognoserna. Översynen väntas presenteras i september.

De senaste tidens händelser, såsom flyktingsituationen, situationen i Ukraina och Rysslands bojkott av europeiska livsmedelsprodukter samt terroristattacker i Frankrike och Belgien har satt långtidsbudgeten och nationella budgetar under enorm press. Även Storbritanniens utträde ur EU kommer att påverka EU:s långtidsbudget. Översynen möjliggör för eventuella justeringar av långtidsbudgeten för den resterande perioden fram till år 2020, samt lägger grunden i arbetet mot en ny långtidsbudget efter år 2020.

En utvärdering av Ungdomssysselsättningsinitiativet, de första rekommendationerna från högnivågruppen för förenklingar av EU:s struktur- och investeringsfonder samt de första slutsatserna från nätverket av kommissionärer som arbetar med *En budget fokuserad på resultat* kommer att spela roll i halvtidsöversynen av långtidsbudgeten.

SKL bevakar frågan och avvaktar kommissionens halvtidsöversyn, men har en fortsatt budgetrestriktiv hållning. SKL stödjer liksom tidigare prioriteringen att återföra medel till Horisont 2020 samt till Fonden för ett sammanlänkat Europa, medan förbundet är tveksamma till förslaget om att öka de så kallade egna medlen, till exempel genom införandet av en EU-skatt. SKL har framhållit denna linje bland annat i sitt stöd till den svenska delegationen under Regionkommitténs behandling av ett yttrande om halvtidsöversynen av långtidsbudgeten.

Kommissionen: *Översyn av långtidsbudgeten*

Regionkommittén: *Yttrande över halvtidsöversyn av den fleråriga budgetramen*

Kontaktperson:

Annika Lindberg, annika.lindberg@skl.se, 08-452 71 63

Kommissionens agenda för bättre lagstiftning – ökad insyn i och kontroll för bättre EU-lagstiftning

Kommissionen publicerade i maj 2015 en EU-agenda för bättre lagstiftning. Agendan ska lyfta fram de politiska områden EU ska fokusera på och leda till att lagstiftningsprocessen håller högsta tänkbara standard när det gäller konsekvensbedömningar, insyn, offentliga samråd och genomförande. Avsikten är att hitta det effektivaste sättet för att nå de politiska målen – genom EU-bestämmelser när det behövs och i övrigt genom nationella bestämmelser eller andra typer av åtgärder när det är tillräckligt.

Kommissionen vill därmed både uppdatera sina lagstiftningsmetoder för att möta förväntningar på öppenhet och samråd och samtidigt se över regelbördan för företag, invånare eller offentlig förvaltning. Det innebär bland annat tätare konsultationer under lagstiftningsprocessens gång och tidigare återkoppling på färdplaner, konsekvensbedömningar och utkast till delegerade akter och genomförandakter.

Som grund för arbetet har kommissionen presenterat ett utkast till ett interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning som kompletterar befintliga avtal om gemensamma arbetsmetoder mellan de tre institutionerna. Avtalet innefattar arbetsmetoder för individuella lagstiftningsärenden och även delade åtaganden där man arbetar för att förbättra den årliga och fleråriga planeringen. Det interinstitutionella avtalet antogs av ministerrådet i mars 2016 och undertecknades formellt av de tre institutionerna i mitten av april.

Kommissionen uttrycker också en vilja att öka det politiska stödet för Refit-programmet genom att utveckla den så kallade Refit-plattformen. Plattformen består av experter från näringslivet, det civila samhället, arbetsmarknadens parter, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén samt av representanter från alla 28 EU-länder. CEEP:s generalsekreterare har en plats i Refit-plattformen och SKL följer aktivt arbetet genom sitt medlemskap i CEEP.

Regionkommittén, CEMR och CEEP framhåller de lokala myndigheternas roll och särställning i samrådsförfarandet i sina respektive ställningstaganden om en EU-agenda för bättre lagstiftning. SKL har bidragit till CEMR:s ståndpunkter samt följt ärendet via de svenska ledamöterna i Regionkommittén.

Kommissionen: *Agenda för bättre lagstiftning,*

Pressmeddelande om en Agenda för bättre lagstiftning,

Refit-plattformen

Ministerrådet: *Pressmeddelande om godkännandet av det interinstitutionella avtalet*

Regionkommittén: *Yttrande om en EU-agenda för bättre lagstiftning*

CEMR: *Ståndpunktspapper om en EU-agenda för bättre lagstiftning*

CEEP: *Ståndpunktspapper om en EU-agenda för bättre lagstiftning*

Kontaktperson:

Helena Linde, helena.linde@skl.se, 08-452 79 76

Marcus Holmberg, marcus.holmberg@skl.se, +32 2 549 08 67

EU:s medborgarinitiativ

Medborgarinitiativet ger alla som är medborgare i ett medlemsland och har uppnått rösträttsålder för Europaparlamentet rätt att direkt vända sig till kommissionen med en uppmaning om att föreslå lagar på områden där EU har befogenhet att stifta lagar, till exempel miljö, transport eller folkhälsa. Ett medborgarinitiativ måste få stöd från minst en miljon EU-medborgare från minst 7 av de 28 EU-länderna.

EU-kommissionen har gjort en utvärdering av EU:s medborgarinitiativ och förslagit förändringar. Kommissionens utvärdering visar att cirka sex miljoner EU-medborgare skrivit under ett medborgarinitiativ. I utvärderingen lyfter de bland annat fram problem med namninsamling över nätet och att det är olika krav för att skriva under i olika länder. Av 51 förslag till medborgarinitiativ har än så länge tre initiativ samlat in minst en miljon underskrifter och gått igenom hela processen. Ett exempel är ett initiativ som handlar om att vatten och sanitet är en mänsklig rättighet och inte en handelsvara.

Regionkommittén har tagit fram ett yttrande om medborgarinitiativet som behandlades under 2015. Yttrandet tar fasta på vikten av stärkt deltagardemokrati inom EU och viljan att fortsätta utveckla medborgarinitiativ som ett verktyg för att främja en europeisk debatt om frågor som är angelägna för EU-medborgarna.

Regionkommittén pekar också på hinder och orsaker till att det bara är tre initiativ som uppnått en miljon underskrifter och föreslår åtgärder för att underlätta för fler medborgarinitiativ framöver. Det handlar både om att förenkla proceduren till att öka medvetenheten och kunskapen om hur människor kan föreslå och stödja medborgarinitiativ. SKL har följt ärendet via de svenska ledamöterna i Regionkommittén och fortsätter att följa ärendet för att se hur EU-kommissionens förslag på förändringar av medborgarinitiativet eventuellt implementeras.

SKL: Informationsblad om EU:s medborgarinitiativ

Kommissionen: Hemsida för EU:s medborgarinitiativ,
Utvärdering av EU:s medborgarinitiativ

Kontaktperson:

Björn Kullander, bjorn.kullander@skl.se, 08-452 78 27

Regional utveckling och samarbete

Arbetet inför den kommande programperioden för EU:s struktur- och investeringsfonder

Arbetet inför den kommande programperioden för de europeiska struktur- och investeringsfonderna pågår alltjämt på EU- och nationell nivå liksom i många regioner.

Flera stora utmaningar de senaste åren, så som exempelvis migrationssituationen, har visat att EU:s budget inte är tillräckligt flexibel för att möta oförutsedda händelser. Sammanhållningspolitiken utgör en tredjedel av EU:s totala budget och ärsamtidigt ett politikområde vars resultat och effekter nu är satta under lupp. En översyn av EU:s fleråriga budgetram presenteras i september och diskussionen om fördelningen inom långtidsbudgeten efter 2020 påbörjas därmed.

I april i år arrangerades en första kraftsamling i Bryssel med svenska regionala företrädare för en fortsatt stark regionalpolitik på EU-nivå. Under hösten kommer diskussionerna att fortsätta om hur sammanhållningspolitiken kan vara ett relevant politikområde även efter 2020. Förbundet anordnar därför en dialogkonferens i Stockholm den 27 september. Vad betyder sammanhållningspolitiken för den regionala tillväxten i Sverige och vilken bör den svenska positionen vara i de förhandlingar som snart inleds är temat för diskussionerna. SKL kommer innan utgången av året att anta en position som kommer att ligga till grund för kommande påverkansinsatser i Bryssel och i Sverige.

Regionkommittén samt europeiska sammanslutningar för kommuner och regioner och svenska regionkontor i Bryssel arbetar tillsammans och parallellt med SKL för att föra fram sammanhållningspolitikens mervärde till kommissionen, parlamentet och medlemsstaterna.

SKL: Sammanhållningspolitiken, Dialogkonferens, EU:s fonder och program

Kommissionen: Webbdatabas för EU:s struktur och investeringsfonder, Forum för förenkling av ESI-fonderna

CEMR: Studie om partnerskapsprincipen under genomförandefasen av ESI-medel, Studie om genomförandet av de integrerade territoriella investeringarna i medlemsstaterna

Kontaktperson:

Ellinor Ivarsson, ellinor.ivarsson@skl.se, 08-452 78 44

Marcus Holmberg, marcus.holmberg@skl.se, +32 2 549 08 60

Arbetet med EU:s urbana agenda fortsätter

EU-ländernas ministrar för stadsfrågor antog det så kallade Amsterdamavtalet vid ett informellt ministermöte i Amsterdam i maj i år. Amsterdamavtalet innehåller EU:s urbana agenda och principer för denna. Europas städer är drivande för tillväxten i EU men står också inför stora utmaningar såsom socialt och ekonomiskt utanförskap, luftföroreningar, bostadsbrist och arbetslöshet. De gemensamma utmaningarna kräver gemensamma initiativ och sam-

arbete för att lösas. Trots att hållbar stadsutveckling i första hand är en nationell angelägenhet är det många av stadsfrågorna som hanteras på europeisk nivå, såsom miljö-, transport- och regionalpolitiken. *Den urbana agendan* är ett initiativ för att ta ett helhetsgrepp på europeisk nivå på frågor kopplade till stadsutveckling.

Den urbana agendan bygger bland annat på 12 tematiska partnerskap som ska adressera utmaningar i EU:s städer. Partnerskapen ska ge städer, medlemsstaterna, EU:s institutioner, det civila samhället och näringslivet en struktur för samarbete för att hitta lösningar på dessa utmaningar. Inledningsvis kommer fyra piloter att lanseras inom temana inkludering av migranter, bostäder, luftkvalitet samt fattigdomsbekämpning. Resterande åtta partnerskap ska inledas under slutet av 2016 och början av 2017.

Partnerskapen, vilka leds av olika medlemsstater, ska resultera i handlingsplaner som inriktas på effektivare och enhetligare tillämpning av EU:s befintliga initiativ bland annat inom miljö, transport och sysselsättning.

På plats i Amsterdam vid det informella ministerrådet fanns också företrädare för europeiska städer där Ilmar Reepalu (S), Malmö stad, deltog som CEMR:s talesperson för urbana frågor. I anslutning till mötet höll Regionkommitténs COTER-utskott en konferens med den urbana agendan i fokus. Energikommissionär Maroš Šefčovič välkomnade ett nära samarbete med kommuner och regioner för att lyfta fram goda exempel och erfarenhetsutbyte mellan städer i och utanför Europa.

SKL välkomnar den urbana agendan och då det tar ett samlat grepp kring de specifika utmaningar som växande städer har att hantera: hur kan man garantera renare luft, energieffektivare bostäder, bättre och smartare transporter och bättre integrationsarbete. Genom att samordna dessa politikområden på unionsnivå ges den kommunala och regionala nivån bättre förutsättningar för att lyckas med arbetet med hållbar stadsutveckling. Förbundet ser mycket positivt på att den lokala och regionala nivån aktivt har involverats i arbetet med den urbana agendan.

EU: *EU:s urbana agenda*

Ministerrådet: *Rigadeklarationen, Amsterdamavtalet, Pressmeddelande*

CEMR: *Ståndpunktspapper om den urbana agendan*

Kontaktperson:

Eva Häggglund, eva.haggglund@skl.se, 08-452 78 67

En investeringsplan för Europa

Det har gått 18 månader sedan Junckers Investeringsplan presenterades och sedan dess har den Europeiska fonden för strategiska investeringar, EFSI, startats och cirka 250 projekt i 26 medlemsländer har fått finansiering via fonden. Totalt uppskattas cirka 100 miljarder euro ha investerats i dessa projekt, vilket motsvarar nästan en tredjedel av målet på 315 miljarder euro under tre år. Finansieringen kommer både från privata och offentliga aktörer och då genom nationella investeringsbanker.

I Sverige kommer Norrlandsfonden att kunna erbjuda lån till innovativa företag under en tvåårsperiod, där European Structural Investment fund, ESI-fonden, går in och ger garantier under "EU InnoFin Finance for Innovators"-initiativet som har finansiell uppbackning av Horisont 2020-programmet. I och med garantierna som är ett resultat av EFSI-arbetet, kommer Norrlandsfonden att kunna ge innovativa små och medelstora företag mer förmånliga lån än tidigare.

Norrlandsfonden är en stiftelse med uppgift att främja utvecklingen i företag i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Jämtland och Gävleborg med tillväxtambitioner. Norrlandsfonden är en fristående aktör, men har ett nära samarbete med banker, riskkapitalbolag, revisorer, länsstyrelser, kommunala näringslivsbolag och andra intressenter som verkar för ett livskraftigt och expansivt norrländskt näringsliv.

De projekt som EFSI stöder måste vara projekt som vanliga investeringsmarknaden bedömer som olönsamma eller i vart fall på marginalen väljer bort till förmån för andra projekt där lönsamheten bedöms vara bättre.

EFSI tar inte några geografiska hänsyn utan de projekt som beviljas medel väljs ut på andra parametrar. Det medför att den geografiska spridningen är ojämn, men är något som Europeiska investeringsbanken ska arbeta med framöver. Ett verktyg som ska användas mer är European Investment Advisory Hub, EIAH. Där kan projekt få hjälp med utformning och presentation av projekt, vilket i sin tur kan höja kvaliteten på projektansökningarna och även ge en större geografisk spridning.

En del av EFSI har avsatts för att särskilt rikta sig mot små- och medelstora företag. Den delen av fonden har haft en bra start och överträffat förväntningarna, samtidigt som det bekräftar hur svårt det är för många små- och medelstora företag att få tillgång till kapital. Här har EFSI kunnat kombineras med medel från Europeiska Investeringsfonden,

EIF, och tillsammans har de medverkat till investeringar på 49 miljarder euro. Det är redan över 65 procent av målet på 75 miljarder euro, som ska nås över tre år. Fram till juni 2016 har mer än 140 000 små- och medelstora företag i 26 medlemsländer haft nytta av EFSI.

För att underlätta för framförallt privata investerare har kommissionen inrättat the European Investment Project Portal (EIPP). Det är en webbaserad plattform som ska sammanföra investerare med lämpliga projekt.

EFSI har på mindre än ett år börjat leverera goda resultat där EIAH och EIPP bidrar till att fler projekt blir bättre på att presentera sig och att det blir lättare för investerare att hitta lämpliga projekt:

Kommissionen presenterade i juni 2016 en utvärdering av en investeringsplan för Europa. Medlemsstaternas finansministrar diskuterade meddelandet vid ett ministerrådsmöte i mitten av juli och diskussionerna väntas fortsätta under hösten.

Kommissionen: *En investeringsplan för Europa,*

Utvärdering av en Investeringsplan för Europa

Europeiska Investeringsbanken: *EFSI*

Ministerrådet: *Ministerrådsmöte 12 juli 2016*

Kontaktperson:

Tor Hatlevoll, tor.hatlevoll@skl.se, 08-452 79 69

Sysselsättning och arbetsmarknad

Fortsatta förhandlingar mellan de europeiska arbetsmarknadsparterna om aktivt åldrande

De europeiska arbetsmarknadsparterna Business-Europe/UEAPME, CEEP och ETUC har kommit överens om ett arbetsprogram för 2015–2017. SKL har genom sitt medlemskap i CEEP deltagit i arbetet med att ta fram det nya programmet. Arbetsprogrammet innehåller åtta punkter som parterna kommer att fokusera sitt gemensamma arbete på de kommande två åren. En av punkterna handlar om aktivt åldrande ur ett generationsperspektiv.

Parterna inledde i början av 2016 förhandlingar om ett så kallat europeiskt autonomt ramavtal i frågan. Arbetet startade med ett kunskapsseminarium med utbyte av goda exempel vilket sedan följdes av en rad förhandlingsmöten mellan arbetsgivarsidan och det europeiska facket.

Arbetsgivarsidan arbetade 2012 tillsammans med denna fråga i samband med det europeiska året för aktivt åldrande och solidaritet mellan generationerna. I detta gemensamma projekt om arbetsgivares metoder för aktivt åldrande kom arbetsgivarna fram till tio huvudbudskap om hur man kan arbeta med dessa frågor.

SKL deltar i arbetet inom ramen för sitt medlemskap i CEEP. Förhandlingarna förväntas färdigställas innan året är slut.

SKL: CEEP

Europeiska arbetsmarknadsparterna:

Arbetsprogram 2015–2017, Arbetsgivarnas rapport – metoder för aktivt åldrande

Kontaktperson:

Jeanette Grenfors, jeanette.grenfors@skl.se, 08-452 74 52

En europeisk pelare för sociala rättigheter

Under våren 2016 presenterade kommissionen ett första preliminära utkast till en europeisk pelare för sociala rättigheter. Tanken är att en social pelare ska främja sysselsättningen, säkra skyddet för arbetstarna och säkerställa den sociala sammanhållningen inom unionen. Allan Larsson, som var Sveriges finansminister 1990–1991, har utsetts till kommissionens särskilda rådgivare för initiativet.

Kommissionen menar i sitt meddelande att förändrade arbetsvillkor, bland annat till följd av digitalisering samt de demografiska förändringarna i Europa, innebär utmaningar för nuvarande socialförsäkringssystem och det arbetsrättsliga regelverket i EU. Den ekonomiska krisen har haft långtgående sociala konsekvenser vilka förstärker sociala skillnader mellan medlemsstaterna och kan vara ett hinder för tillväxt inom EU, och framförallt för eurozonen.

Kommissionen har öppnat ett offentligt samråd om den sociala pelaren som pågår till utgången av 2016 där medlemsstaterna, myndigheter, medborgare, intresseorganisationer och arbetsmarknadens parter rådfrågas om hur EU-samarbetet bör fördjupas och utvecklas på det sociala området.

I det preliminära utkastet till pelaren för sociala rättigheter adresseras bland annat anställningsavtal, arbetsmiljö, arbetslöshetsförmåner, pensionssystem, situationen för personer med funktionshinder, lönesättning, tillgång till äldre- och barnomsorg och bostadsfrågor. Allt som allt berörs 20 politikområden med åtföljande principer i utkastet till social pelare. De 20 politikområdena delas in i tre huvudområden: lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, rättvisa arbetsvillkor samt tillräcklig och hållbar social trygghet.

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter har presenteras som en del av fördjupningen av EMU och vänder sig därmed främst till eurozonens länder. Dock har kommissionen meddelat att övriga medlemsstater kommer att bjudas in och uppmanas att delta. Kommissionen har aviserat att de avser presentera en vitbok om framtiden för EMU under våren 2017, vilket pelaren skulle vara ett bidrag till.

I meddelandet talas det om att fastslå grundläggande och vägledande principer för socialpolitiken i euroländerna för att skapa stabilare välfärdssystem och välfungerande arbetsmarknader. I samrådsdokumentet ställs frågor om nuvarande regleringsfunktion och om behov finns för ytterligare lagstiftning och initiativ. En europeisk pelare för sociala rättigheter skulle kunna fungera som en referensram för att bedöma de deltagande ländernas resultat på de sysselsättnings- och socialpolitiska områdena. Pelaren skulle därmed kunna betraktas som den socialpolitiska delen av europeiska terminen, som hittills varit fokuserad på makrofinansiella (o)balanser. Det är dock i dagsläget inte klart vilken form den sociala pelaren kommer att ta och om det kommer att innebära ny lagstiftning eller snarare handla om målsättningar och utbyte av goda erfarenheter.

SKL avser svara på det öppna samrådet under hösten. SKL kommer även att göra inspel till de svar på samrådet som tas fram av de europeiska paraplyorganisationer där förbundet är medlemmar så som CEMR, CEEP och HOSPEEM. Via sitt engagemang i CEEP kommer förbundet att vara representerade vid de konsultationsmöten som kommissionen planerar ha med de europeiska arbetsmarknadsparterna.

SKL kommer även aktivt att följa och göra inspel till processen på nationell nivå, både via kommissionens representation i Stockholm och via Regeringskansliet. Förbundets kommer även att stötta de svenska ledamöterna i Regionkommittén i deras arbete med Regionkommitténs yttrande över förslaget till social pelare.

SKL: *Film från SKL:s seminarium med Allan Larsson om den sociala pelaren*

Kommissionen: *Meddelande om den sociala pelaren, Samrådsdokumentet, Preliminärt utkast till social pelare, The social acquis*

Regeringen: *Fakta-PM*

Kontaktperson:

Kristin Ivarsson, kristin.ivarsson@skl.se, 08-452 77 33

Malin Looberger, malin.looberger@skl.se, 08-452 75 58

Jeanette Grenfors, jeanette.grenfors@skl.se, 08-452 74 52

Förslag till revidering av utstationeringsdirektivet fick gult kort

Kommissionen presenterade den 8 mars 2016 ett förslag till ändring av utstationeringsdirektivet (96/71/EG). Syftet med revideringen av direktivet är att ta itu med illojal konkurrens vid tillhandahållande av tjänster över gränserna inom EU och att främja principen om att samma arbete på samma arbetsplats bör omfattas av samma lön. Inte minst den svenska regeringen har varit pådrivande för att få till stånd en ändring av utstationeringsdirektivet.

Nationella parlament i elva medlemsstater (Bulgarien, Danmark, Estland, Kroatien, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Tjeckien och Ungern) har lämnat så kallade motiverade yttranden över direktivförslaget och anfört att det strider mot subsidiaritetsprincipen. Det innebär att förslaget tilldelats ett så kallat gult kort. De nationella parlamenten har bland annat motiverat sina ställningstaganden med att det befintliga utstationeringsdirektivet ger utstationerade arbetstagare ett tillräckligt bra skydd och att förslaget till reviderat direktiv riskerar att påverka löneregleringen i medlemsstaterna, något som ligger utanför EU:s kompetens.

Kommissionen meddelade i slutet av juli att förslaget till revidering av utstationeringsdirektivet inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Kommissionen har haft en nära dialog med de nationella parlamenten sedan det gula kortet utfärdades för att diskutera de problem som parlamenten har upp-

märksammat med förslaget. Då europeisk lagstiftning gällande utstationerad personal har funnits sedan 1996 bedöms en revidering av existerande reglering inte bryta mot subsidiaritetsprincipen. Kommissionen har givit de nationella parlamenten som inkommit med motiverade yttranden landspecifika svar på deras invändningar. Diskussionerna kommer att fortsätta med de nationella parlamenten när nu lagstiftningsprocessen går vidare.

Yoomi Renström (S), Ovanåker, har utsetts till rapportör för Regionkommitténs yttrande över revideringen av utstationeringsdirektivet. SKL bistår henne med expertstöd i framtagandet av yttrandet som väntas antas vid plenarsessionen i december i år.

SKL: Arbetsgivare

Kommissionen: Förslag till revidering av utstationeringsdirektivet, Pressmeddelande, Kommissionens svar till de nationella parlamenten, Kommissionens pressmeddelande om den fortsatta processen, Meddelande

Europaparlamentet: De "gula korten" från de nationella parlamenten

Kontaktperson:

Anna Svanestrand, anna.svanestrand@skl.se, 08-452 76 13

Jeanette Grenfors, jeanette.grenfors@skl.se, 08-452 74 52

Miljö, energi och klimat samt transporter

PRIORITERAD FRÅGA 2016 – Översyn av energieffektiviseringsregler

I början av oktober 2016 väntas EU-kommissionen presentera ett paket med initiativ gällande energieffektivisering, med revideringar av energieffektiviseringsdirektivet och direktivet om byggnaders energiprestanda. Översynen av de båda direktiven för energieffektivisering är en av SKL:s prioriterade EU-frågor under 2016 och förbundet bevakar och ger inspel kring dessa och andra frågor med stor betydelse för kommuner och regioner.

Under slutet av 2015 och i början av 2016 genomförde EU-kommissionen konsultationer kring de två direktiven. SKL har svarat på dessa och även gjort inspel genom den europeiska paraplyorganisationen CEMR. Förbundet har även deltagit i den workshop som EU-kommissionen arrangerade, medverkat i regeringskansliets nationella samverkan samt haft kontakt med svenska europaparlamentariker i frågorna.

EU-kommissionen väntas i de kommande revideringarna inte föreslå krav på energiprestanda i offentlig upphandling eller krav på årlig renoveringstakt för offentliga byggnader. Detta ligger i linje med förbundets ställningstagande i frågan. SKL har istället för krav på årlig renoveringstakt förespråkat ett dynamiskt perspektiv på renovering som gynnar behovsprövade och kontextanpassade renoveringar. Vad gäller byggnaders energiprestanda

har SKL framhållit att definitionen av nära-noll-energi-byggnader, NZE, bör vara neutral i förhållande till om energiproduktionen sker i anslutning till byggnaden eller i gemensamma system, såsom fjärrvärme och fjärrkyla. Förbundet har även lyft att krav på individuell mätning och debitering behöver baseras på kostnadseffektivitet och inte motverka fastighetsägarens incitament. Ur svenskt perspektiv finns relativt stor samsyn kring dessa ståndpunkter.

SKL kommer fortsätta att aktivt följa kommissionens arbete med energieffektiviseringspaketet, både enskilt och via medlemskapet i CEMR, för att de initiativ som presenteras under hösten blir så väl anpassade efter Sveriges kommuners, landstings och regioners förutsättningar som möjligt.

SKL: SKL:s prioriterade EU-frågor 2016, Yttrande om Cirkulär Ekonomi, Energi och klimat

Kommissionen: Energiunionen, Konsultation om direktivet om byggnaders energiprestanda, Konsultation om energieffektiviseringsdirektivet

Kontaktperson:

Andreas Hagnell, andreas.hagnell@skl.se, 08-452 78 66

Paket om styrningen av Energiunionen och nationella energiplaner

I slutet av hösten 2016 väntas EU-kommissionen presentera ett förslagspaket kring Energiunionen, däribland rapporteringskrav för medlemsstaterna med koppling till framtagandet av nationella energiplaner. Energiplanerna är en del i det styrsystem som EU-kommissionen utvecklat för att omsätta Energiunionens energipolitik i praktiken och uppnå de mål som satts i EU:s energi- och klimatpolitiska ramverk samt de åtaganden som man kommit överens om vid klimatförhandlingarna COP 21 i Paris. Medlemsländerna ska färdigställa ett första utkast till plan och förankra dessa nationellt under 2016–2017, så även Sverige. Utkastet granskas av kommissionen i mitten av 2017 för att färdigställas i början av 2018. SKL behöver bevaka att det kommunala och regionala perspektivet inkluderas i Sveriges nationella energiplan, inte minst i tillhörande rapporteringskrav.

Till hösten väntas också ett nytt meddelande om "State of the energy union", sedan 2015 ett återkommande sätt för EU-kommissionen att "ta tempen" på hur långt etablerandet av Energiunionen kommit. Bakgrunden är den strategi för en robust och hållbar energiunion som EU-kommissionen lanserade i början av 2015, i syfte att bland annat minska importberoendet och klimatpåverkan, effektivisera energianvändningen samt integrera och öppna de europeiska energimarknaderna.

SKL kommer under hösten följa kommissionens arbete aktivt, både enskilt och via medlemskapet i CEMR. Förbundet kommer att föra löpande samtal med berörda nationella parter gällande framtagandet av en nationell energiplan i Sverige.

SKL: *Klimat och energi*

Kommissionen: *Energiunionen, Årlig rapport och nationella energiplaner*

Kontaktperson:

Andreas Hagnell, andreas.hagnell@skl.se, 08-452 78 66

En EU-strategi för uppvärmning och kylning

I februari 2016 presenterade kommissionen en europeisk strategi för uppvärmning och kylning (heating and cooling strategy). Publiceringen skedde inom ramen för ett större paket för hållbar energitrygghet.

Strategin för uppvärmning och nedkylning är det första EU-initiativet att ta itu med den energi som används för uppvärmning och kylning i byggnader och industri, som tillsammans står för 50 procent av EU:s årliga energiförbrukning. Genom att göra

sektorn smartare, mer effektivt och hållbar, kan beroendet av importerad energi minska, kostnader sänkas och utsläpp minskas. Strategin är en nyckelåtgärd i Energiunionens ramstrategi för att bidra till att förbättra EU:s energisäkerhet samt arbeta med klimatagendan från klimatmötet COP 21.

Strategin innehåller ingen lagstiftning i sig utan sätter ramarna för och pekar ut vägen för kommissionens egna aktiviteter. Samtidigt är det tänkt att påverka andra institutioner och aktörers förändringsarbete på europeisk, nationell, regional och lokal nivå. I stora drag syftar strategin på att öka energieffektiviteten i byggnader, förbättra kopplingarna mellan förnybara el- och fjärrvärmesystem samt uppmuntra återanvändning av den spillvärme och kyla som genereras av industrin. Systemen för fjärrvärme, fjärrkyla och kraftvärme är relativt väl utbyggda i Sverige, Finland, Danmark och Baltikum, med högst andel förnybar energi i Sverige. Strategin syftar även till att underlätta tillgången till information för konsumenterna och ge dem möjlighet att bättre förstå sin energianvändning och göra medvetna val som kan spara energi.

SKL: *Klimat och energi*

Kommissionen: *EU:s strategi för uppvärmning och kylning, Uppvärmning och kylning*

Kontaktperson:

Andreas Hagnell, andreas.hagnell@skl.se, 08-452 78 66

Simon Imner, simon.imner@skl.se, 08-452 75 88

Förslag till reviderade avfallsregler

I slutet av 2015 presenterade EU-kommissionen förslag till fyra reviderade direktiv inom avfallsområdet. Ett av förslagen innebär en revidering av nuvarande avfallsdirektiv och kommer att vara styrande för kommunernas avfallshantering en lång tid framöver. Även de mål och definitioner som tas fram kommer vara styrande.

Kommissionens förslag till förändringar innefattar bland annat:

- ✦ Mål om 10 procent deponering av hushållsavfall till år 2030.
- ✦ Mål om 65 procent återanvändning och materialåtervinning av hushållsavfall till år 2030.
- ✦ Mål om att 75 procent av allt förpackningsavfall ska materialåtervinnas senast 2030.
- ✦ Förenklade definitioner och harmoniserade beräkningsmetoder för återvinningsgrader.
- ✦ Ny definition av kommunalt avfall.
- ✦ Utarbetande av kvalitetsnormer för returvaror.

Kommissionens presenterade ett förslag till revidering av avfallsdirektivet 2013 vilket sedan drogs tillbaka. I jämförelse med förslaget från 2013 tar EU-kommissionens förslag från 2015 hänsyn till medlemsländernas olika utgångspunkter, vilket är något som SKL har verkat för.

Miljö- och energidepartementet skickade i januari 2016 förslaget på remiss till SKL. I SKLs remissvar framförde förbundet stöd för förslagen om ökad återvinning och minskad deponering, men tydliggjorde att formerna för detta behöver utvecklas. Vidare framförde förbundet att det behövs grundläggande krav på avfallshantering, att det saknas en tydlig miljöfokuserad utgångspunkt i förslagen och att många av åtgärderna formuleras vagt, vilket försvårar uppföljningen av dessa åtgärder sett till de effekter åtgärderna syftar till att uppnå. Härutöver framförde förbundet vissa mer specifika krav på ändringar i avfallsdirektiven, bland annat att begreppet kommunalt avfall inte bör definieras utifrån kvantitet utan ska baseras på avfallens sammansättning. En sådan definition överensstämmer bättre med det svenska begreppet hushållsavfall.

Under våren har EU-kommissionens förslag behandlats i Regionkommittén, som i sin tur yrkade för en höjning av ambitionerna i EU-kommissionens förslag.

Frågan diskuteras också i Europaparlamentet, som i ett första utkast till yttrande har yrkat för en skärpning av de mål och krav som EU-kommissionen förespråkade. Denna position kan dock komma att revideras under parlamentets interna förhandlingar under hösten. Parallellt med parlamentets behandling fortsätter även ministerrådets diskussioner i frågan under hösten. De båda institutionerna väntas ha slagit fast sina respektive positioner i början av 2017 och därefter tar förhandlingar vid mellan de två lagstiftande institutionerna.

SKL: *Avfall, Yttrande*

Kommissionen: *Förslag till revidering av avfallsdirektivet*

Regionkommittén: *Yttrande om förslag till revidering av avfallsdirektivet*

Europaparlamentet: *Utkast till yttrande om förslag till revidering av avfallsdirektivet*

Miljödepartementet: *Inkomna remissvar*

Kontaktperson:

Fredrik Bäck, Fredrik.back@skl.se, 08-452 77 14

Hållbar bioenergi

Under våren 2016 öppnade kommissionen två offentliga samråd som berörde förnybar energi. Ett samråd om hållbarhetskriterier för bioenergi respektive ett om direktivet för förnybar energi.

Regelverk kring hållbarhetskriterier påverkar förutsättningarna för användningen av biobränsle och biomassa i Sverige. Biomassa och biobränsle utgör en stor del av Sveriges användning av förnybar energi och bidrar till minskningen av Sveriges klimatpåverkan. Svenska kommuner och landsting har gått i bräschen för denna utveckling, exempelvis drivs kommuners och landstings fordonsflotta till 24 procent av förnybar energi och kollektivtrafiken till över 70 procent.

I konsultationerna har SKL påtalat bioenergins roll i den svenska energiomställningen och förespråkade att svensk skattemottagning för förnybara bränslen ska undantas från regler om statsstöd på EU-nivå. Hållbarhetskriterierna bör bestämmas utifrån en mer vetenskaplig bedömning om klimatnytta etc. än fallet är idag.

Förbundet för en dialog i frågan med Regeringskansliet och de svenska regionkontoren i Bryssel som varit aktiva i frågan. Förbundet avser även under hösten följa frågan aktivt.

SKL: *Klimat och energi*

Kommissionen: *EU-kommissionens konsultationssida*

Kontaktperson:

Andreas Hagnell, andreas.hagnell@skl.se, 08-452 78 66

Ida Nelson, ida.nelson@skl.se, 08-452 79 43

Översyn av dricksvattendirektiv

Kommissionen har påbörjat en översyn av EU:s dricksvattendirektiv, Drinking Water Directive, DWD. Översynen följer bland annat av medborgarinitiativet Right2water – vatten som en mänsklig rättighet.

Med start 2015 har ett konsortium, lett av företaget ECORYS, träffat olika intressenter för att undersöka huruvida direktivet uppfyller sitt syfte. I maj 2016 väntades ytterligare information om den framtida politiken och nästa steg, något som i skrivandets stund dock ännu inte publicerats. SKL har löpande kommenterat på de olika alternativen och deltar i arbetet genom sitt medlemskap i den europeiska paraply-organisation CEEP. Förbundet informerar också om utvecklingen i det nationella dricksvatten nätverket.

SKL har i olika samband framfört att revideringsarbetet bör fokuseras på så kallat uppströmsarbete, det vill säga hur exempelvis kemikalier (PFOS) ska

förhindras att påverka dricksvattnet. Det är viktigt att koppla ihop dricksvattendirektivet med andra lagstiftningar inom vattenområdet, detta då skyddet av dricksvatten även regleras i exempelvis EU:s ramdirektiv för vatten. SKL anser även att arbetet kring skydd av vatten måste utgå från lokala prioriteringar. Det är därför viktigt att medlemsstaterna får utvidgande möjligheter till nationella undantag.

Under hösten väntas nästa steg i översynen av existerande dricksvattendirektiv. Utifrån vad översynen visar kan kommissionen komma att öppna ett offentligt samråd i frågan. Vatten är också en av de slovakiska ordförandeskapets prioriteringar, som genom tematiska vattenkonferenser vill ge medlemsstaterna en plattform för fortsatta diskussioner på vattenområdet, trots kommissionens förseningar.

SKL: Vatten

EU: Medborgarinitiativet Right2water

CEEP: webbplats

Konsortiet för översynen av DWD: Pågående översyn

Kommissionen: EU-kommissionens miljödirektorat,

Färdplan för översynen av DWD

Kontaktperson:

Michael Öhlund, michael.ohlund@skl.se, 08-452 79 63

Tove Göthner, tove.gothner@skl.se, 08-452 79 25

Under våren 2016 har Regikommitténs rapportör Ulrika Landergren (L), Kungsbacka kommun, tillsammans med SKL:s expertstöd, tagit fram ett yttrande som väntas antas i plenum av Regionkommittén i oktober 2016.

SKL: Trafik och infrastruktur

Kommissionen: Förslag till luftfartsstrategi

Regionkommittén: Utkast till yttrande

Riksdagen: Trafikutskottets utlåtande

Kontaktperson:

Ulrika Appelberg, ulrika.appelberg@skl.se, 08-452 71 42

EU:s nya luftfartsstrategi

Kommissionen presenterade i december 2015 ett förslag till en heltäckande strategi för luftfarten. Strategin har fokusområdena tillväxt och sysselsättning, klimat och miljö samt säkerhet.

Strategin innehåller fyra delar:

- › Göra EU till en ledande internationell aktör och arbeta med den externa flygpolitiken. Det omfattar bland annat att förbättra marknadstillträdet för fler länder och regioner.
- › Få bort hinder för tillväxt i luften och på marken med fokus på de begränsningar som hindrar flygplatser från att växa. Innehåller fullbordandet av det gemensamma europeiska luftrummet, förbättrad drift av flygplatser med hög kapacitet, samt kartläggning av flyglinjer i och utanför EU för att hitta brister.
- › Säkerställa en hög EU-standard, bland annat genom att se över regelverket för passagerares rättigheter samt bibehålla EU:s höga nivå för säkerheten.
- › Mer information, innovation och digitalisering som bidrar till att det gemensamma luftrummet blir mer effektivt, samt att införa EU-regler för användning av drönare.

Vård, omsorg och folkhälsa

Förordningar om medicintekniska produkter antagna

Europaparlamentet och rådet enades i maj 2016 om nya förordningar för medicintekniska produkter och medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik efter intensiva så kallade trilogförhandlingar. Medicintekniska produkter är allt från plåster till höftproteser, graviditets- och HIV-tester. Formellt godkännande väntas i september. Förordningarna kommer att träda ikraft tre år efter att de offentliggjorts, för medicintekniska produkter, respektive fem år för medicintekniska produkter in vitro.

Ökade krav på anmälda organ och tillverkare

Det övergripande syftet med de nya reglerna är att stärka säkerheten för medicintekniska produkter ytterligare genom dels skärpta regler för att få släppa ut medicintekniska produkter på marknaden och dels genom ökad kontroll när de är i bruk.

Lagförslaget syftar till att förtydliga och förstärka anmälda organs befogenheter.

Anmälda organ skulle bli skyldiga att utfärda intyg för olika aspekter av medel- och högriskprodukter innan de förs in på marknaden samt att kontrollera produkternas säkerhet och prestanda, när de väl släppts ut på marknaden. Enligt de nya reglerna får anmälda organ göra oanmälda inspektioner och utföra fysiska tester eller laboratorietester av produkter.

Reglerna för kontroller som utförs av anmälda organ skulle stärkas i hela EU, med syftet är att säkerställa lika villkor i hela unionen.

Förordningarna kommer att innehålla nya bestämmelser om tillverkarnas ansvar att följa upp kvalitet, resultat och säkerhet för produkter som släppts ut på marknaden. Tillverkare och andra ekonomiska aktörer kommer att ha ett tydligt ansvar, till exempel för skadestånd, men också för registrering av klagomål på produkterna.

Förordningarna ska säkerställa tillgången på kliniska data om produkterna och att skyddet för de patienter som deltar i kliniska provningar stärks.

Högriskprodukter

Högriskprodukter, såsom implantat, kan behöva genomgå ytterligare en kontroll av experter innan de släpps ut på marknaden. En nyhet är att produkter som saknar ett medicinskt syfte men som liknar medicinska produkter kommer att omfattas av reglerna. Detta gäller till exempel fyllnadsmedel och färgade kontaktlinser för kosmetiska ändamål.

En databas

En databas kommer att inrättas för ekonomiska aktörer, anmälda organ, marknads kontroll och marknadsövervakning, kliniska provningar och intyg.

Patienter, hälso- och sjukvården och allmänheten kommer att ges tillgång till information om de produkter som är tillgängliga i EU.

Produkterna kommer också att ha ett unikt identifieringsnummer för att garantera spårbarhet genom hela leverantörskedjan till slutanvändaren eller patienten.

SKL ställer sig i stort positiv till resultatet och bedömer att förslagen om de anmälda organens arbete och övervakningen av deras bedömningar är av mycket stor vikt för de medicintekniska produkternas kvalitet och tilltron till systemet med anmälda organ. SKL bedömer även att tillgången på kliniska data och databasen kommer att ha en klar medlemsnytta.

SKL kommer att fortsätta arbeta aktivt på nationellt plan inför implementeringen av förordningarna i Sverige.

Kommissionen: Förslag till förordning om medicintekniska produkter

Rådet: Medicintekniska produkter

Kontaktperson:

Pål Resare, pal.resare@skl.se, 08-452 79 59

Kommissionen motsätter sig en ny alkoholstrategi för EU

Under de senaste åren har det inom EU diskuterats hur den alkoholstrategi som omfattade perioden 2006–2012 ska följas upp. Kommissionen motsätter sig att lägga fram en ny strategi och hänvisar istället till ett antal aktiviteter för att stärka arbetet med att förebygga och behandla kroniska sjukdomar där alkohol ingår som en riskfaktor. Från flera håll ställs dock krav på att kommissionen ska utarbeta en ny separat alkoholstrategi.

Alkoholstrategin togs initialt fram för att stödja medlemsstaterna i arbetet med att minska de alkoholrelaterade skadorna och innehöll fem insatsområden:

- › Skydda ungdomar, barn och ofödda barn.
- › Minska antalet skador och dödsfall till följd av alkoholrelaterade trafikolyckor.
- › Förebygga alkoholrelaterade skador bland vuxna och minska de negativa effekterna på arbetsplatser.
- › Informera, utbilda och öka medvetenheten om konsekvenserna av riskfylld och skadlig alkoholkonsumtion och om goda alkoholvanor.
- › Utveckla och förvalta en gemensam kunskapsbas på EU-nivå.

Europaparlamentet antog i april 2015 en resolution som uppmanade kommissionen att snarast påbörja arbetet med en ny strategi för EU för perioden 2016–2022. Parlamentet anser att den bör ha samma upplägg och mål som den gamla, det vill säga att bekämpa alkoholrelaterade skador på medlemstasnivå, vara handlingsinriktad och främja ett arbetssätt som involverar flera deltagande aktörer.

Ministerrådet antog i december 2015 rådslutsatser som förtydligar medlemsstaternas uppmaning till kommissionen att under 2016 utarbeta en ny övergripande EU-strategi, som ska stödja och komplettera nationella folkhälsostراتيجier. Den ska omfatta policy-nivå samt gränsöverskridande möjligheter att tackla konsekvenser av alkohol. Strategin måste fullt ut respektera subsidiaritetsprincipen.

Några kommentarer från kommissionen om kravet på en strategi har ännu inte kommit. Däremot fick hälsokommissionär Vytenis Andriukaitis uppmaningar från flera NGO:s och medlemsstater om att ta fram en alkoholstrategi under ett möte i april 2016 om kroniska sjukdomar. Enligt Andriukaitis är det upp till medlemsstaterna själva att agera och använda de styrmedel som står till buds.

Europaparlamentet har uppmanat kommissionen att snarast utreda om alkoholhaltiga drycker i framtiden bör omfattas av kravet på information om ingredienser och näringsinnehåll (förordning nr. 1169/20119). Idag är alkoholhaltiga drycker undantagna från EU:s lagstiftning om livsmedelsinformation till konsumenterna för livsmedel och drycker. Kommissionens rapport om innehållsdeklarationer för alkoholdrycker har dröjt och förväntas nu bli klar under hösten 2016. Oenighet om definitionen av så kallad alkoholisk anses vara ett skäl till att alkoholhaltiga drycker undantogs från förordningen. Europaparlamentet anser också att kaloriinnehållet i alkoholhaltiga drycker bör anges så snart som möjligt och uppmanade därför kommissionen att lägga fram ett lagförslag om detta 2016. Även ministerrådet har ställt sig bakom parlamentets uppmaningar till kommissionen.

Under våren påbörjade Regionkommittén arbetet med att ta fram ett så kallat egeninitierat yttrande för att lyfta arbetet kring alkoholrelaterade frågor i EU. I utkastet till yttrande betonas behovet av en ny alkoholstrategi för EU och kommissionen uppmanas att driva arbetet kring alkoholrelaterade frågor vidare. Rapportör för yttrandet är Ewa-May Karlsson (C), Vindelns kommun. SKL bistår med expertstöd i framskrivandet av yttrandet. Yttrandet väntas antas slutgiltigt av Regionkommittén i plenum i december.

Kommissionen: *Alkoholstrategi 2006–2012, Folkhälsa*

Ministerrådet: *Rådslutsatser*

Europaparlamentet: *Resolution om en ny alkoholstrategi*

Kontaktperson:

Filippa Myrbäck, filippa.myrbäck@skl.se, 08-452 75 27

Det fortsatta arbetet för att bekämpa antibiotikaresistens

I den senaste så kallade Eurobarometern kring konsumtion av antibiotika, som presenterades i juni i år, visade det sig att 16 av 28 medlemsstater har minskat sin antibiotikakonsumtion sedan 2013. Den största minskningen hade skett i Rumänien, Lettland, Danmark och Nederländerna.

Under 2016 har arbetet med antibiotikaresistens på EU-nivå tagit ny fart. Frågan har varit prioriterad under det nederländska ordförandeskapet under våren och i början av året arrangerade EU-kommissionen en konsultation om antibiotikaresistens, följt av två konferenser på temat.

I juni diskuterades frågan av EU:s hälsoministrar vid ett ministerrådsmöte och uppmanade då medlemsstaterna och kommissionen att utveckla en ny och allomfattande EU-handlingsplan mot antibiotikaresistens, baserad på en så kallad One Health-modell. Ministrarna påtalade att handlingsplanen bör innefatta både åtgärder och mätbara mål för att främja en återhållsam användning av antibiotika, bekämpa illegal handel av antibiotika samt skapa en mer harmoniserad övervakning av antibiotikaresistens hos människor, i livsmedel, hos djur och i miljön. Slutligen uppmanade rådet också kommissionen att underlätta för medlemsstaterna och hjälpa dem i arbetet med utarbetandet, bedömningen och genomförandet av nationella handlingsplaner mot antibiotikaresistens, inklusive stöd till förbättrad egenkontroll och övervakningssystem.

I Sverige har regeringen beslutat om en ny och uppdaterad strategi för att bekämpa antibiotikaresistens. Den största förändringen gentemot tidigare är ett tydligt internationellt perspektiv, där Sverige redan idag spelar en viktig roll i det internationella arbetet på området.

SKL stödjer, på uppdrag av huvudmännen, arbetet med det nationella programrådet Strama för kunskapsstyrning. Genom Programråd Strama blir arbetet mot antibiotikaresistens ytterligare integrerat i landstingens och regionernas kärnverksamhet.

SKL: *Antibiotika*

Kommissionen: *Antibiotikaresistens, Handlingsplan mot antimikrobiell resistens 2011–2016*

Ministerrådet: *Slutsatser från hälsoministrarnas möte om antibiotikaresistens*

Eurobarometer: *Eurobarometer från juni 2016 om antibiotikaresistens*

Regeringen: *Svensk strategi för arbetet mot antibiotikaresistens*

Kontaktperson:

Agneta Andersson, agneta.andersson@skl.se, 08-452 76 56

Europeiska referensnätverk

EU-kommissionen bedriver ett arbete med att inrätta europeiska referensnätverk, ERN, för vårdgivare och kompetenscentra i medlemsstaterna. Syftet är att främja högspecialiserad sjukvård, framförallt inom områden där resurserna är knappa och diagnoserna sällsynta.

En utlysning av europeiska referensnätverk skedde i mars 2016. Vårdgivare inom högspecialiserad vård gavs då möjlighet att inom ramen för två ansökningsomgångar senast den 22 juli 2016 anmäla intresse för att delta. Ansökningarna kommer under hösten att bedömas av ett oberoende organ, varefter beslut om vilka nätverk som ska etableras och medlemskap i dessa fattas av en särskild styrelse där alla EU:s medlemsländer är representerade.

SKL välkomnar ERN och annat europeiskt hälso- och sjukvårdssamarbete som sker inom ramen för medlemsländernas rätt att själva bestämma hur hälso- och sjukvården ska utformas, organiseras och finansieras.

Kommissionen: *Europeiska referensnätverk (ERN)*

Kontaktperson:

Erik Svanfeldt, erik.svanfeldt@skl.se, 08-452 75 78

Hälsotillståndet i EU

EU-kommissionen presenterade i juni 2016 initiativet Hälsotillståndet i EU, "State of Health in the EU". Syftet är att samla internationell expertis för att öka de nationella och EU-övergripande kunskaperna inom hälsoområdet och stödja medlemsländerna i deras evidensbaserade beslutsfattande.

Det tvååriga initiativet, som ska genomföras i samarbete med OECD, European Observatory on Health Systems and Policies och medlemsländerna, omfattar fyra moment:

- › Publicering av "Health at a Glance: Europe report" som OECD ger ut vartannat år i samarbete med EU-kommissionen (november 2016).
- › 28 landspecifika "hälsoprofiler" som OECD och European Observatory on Health Systems and Policies ska ta fram i samarbete med kommissionen för att belysa varje EU-lands särdrag och utmaningar (november 2017).
- › Analys från kommissionen som, utifrån ovan två nämnda bidrag, ger en kortfattad överblick och knyter ihop resultaten med den bredare EU-agendan med fokus på övergripande policyfrågor och möjligheter till ömsesidigt lärande (november 2017).
- › Möjlighet till frivilligt utbyte av bäst praxis som medlemsländerna kan efterfråga för att diskutera konkreta aspekter på situationen i det egna landet (från november 2017).

SKL ser positivt på internationellt kunskaps- och erfarenhetsutbyte och annat hälso- och sjukvårdssamarbete som fullt ut respekterar medlemsländernas rätt att själva bestämma över sin hälso- och sjukvård.

Kommissionen: *Hälsotillståndet i Europa*

Kontaktperson: *Erik Svanfeldt, erik.svanfeldt@skl.se,*

08-452 75 78

Inre marknaden och konkurrensfrågor

PRIORITERAD FRÅGA 2016

– Vägen mot nya frihandelshandelsavtal

SKL har som prioriterad EU-fråga under 2016 att synliggöra vad frihandelshandelsavtal kan betyda i förhållande till offentligt finansierad verksamhet på lokal nivå för att därigenom värna organisationsfriheten och den kommunala självstyrelsen. Det gäller det stora frihandelshandelsavtalet TTIP mellan EU och USA, samt tjänstehandelsavtalet TiSA som hittills har undertecknats av 24 medlemmar av Världshandelsorganisationen, däribland EU.

TTIP väntas kunna öppna den amerikanska marknaden och väsentligt öka handelsutbytet mellan USA och EU. Avtalet är inte bara en fråga om att ta bort tullar och tariffer utan handlar också om att undanröja regulatoriska handelshinder genom standardisering och att öppna upp den offentliga upphandlingen. Genom detta förväntas tillväxten öka och villkoren för små och medelstora företag förbättras, samtidigt som konsumentpriserna pressas ned. Eftersom det inte bara är en fråga om frihandel – utan också om arbetsvillkor och tillåtna krav på områden av offentligt intresse – behöver TTIP:s inverkan på den offentliga sektorns verksamheter uppmärksammas. Europaparlamentet antog i juli 2015 en resolution om sitt stöd för det fortsatta förhandlingsarbetet av TTIP. SKL välkomnar i synnerhet parlamentets ställningstagande att ett eventuellt handelsavtal inte ska hindra utformning och genomförande av välfärdstjänster.

Kommissionär Malmström och USA:s chefsförhandlare Froman har gemensamt uttalat att TTIP inte i sig ska kunna användas för att framtvunga privatiseringar. Inte heller ska åtaganden i TTIP leda till att en offentlig tjänst som lagts ut på entreprenad inte kan tas tillbaka i egen regi vid senare skede. Det ser därmed ut att finnas en samsyn kring välfärdssektorerna, samtidigt som kritiker till TTIP ofta framhåller att det är osäkert vad som faktiskt omfattas av skyddet för offentliga tjänster.

Jämte TTIP förhandlas sedan år 2013 tjänstehandelsavtalet TiSA (Trade in Service Agreement). För den lokala nivån är TiSA ett minst lika viktigt – om inte viktigare – handelsavtal än TTIP. Det beror på att handel och åtaganden på handelsområdet för tjänster i hög grad kan komma att påverka de tjänsteverksamheter den lokala nivån ansvarar för.

Från en svensk utgångspunkt är frihandel centralt för industrins tillväxtförutsättningar, men det är också viktigt att värna utrymmet för lokalt beslutsfattande i valet av driftsformer. Det är även viktigt att avtalet får en sådan utformning att det inte hindrar lokala myndigheter från att våga samverka med andra investerare, bland annat i kommande infrastruktur-satsningar.

SKL bevakar utvecklingen både i EU och i förhållande till den nationella nivån, bland annat inom ramen för medlemskapet i CEEP och CEMR och i samverkan med berörda nationella myndigheter. Under året

kommer SKL att delta i och ordna egna aktiviteter för att sprida kunskap om vad frihandelsavtal kan få för inverkan på lokala och regionala intressen.

SKL: SKL:s prioriterade EU-frågor 2016

Kommissionen: TTIP, TiSA

Europaparlamentet: Resolution om TTIP

Kontaktpersoner:

Helena Linde, helena.linde@skl.se, 08-452 79 76

Malin Looberger, malin.looberger@skl.se, 08-452 75 58

Tor Hatlevoll, tor.hatlevoll@skl.se, 08-452 79 69

PRIORITERAD FRÅGA 2016 – EU:s statsstödsregler – Uppföljning av den inre marknaden

SKL har som prioriterad EU-fråga under 2016 att bevaka kommuners, landstings och regioners intressen i utvecklingen av den inre marknaden. Förbundet ska särskilt uppmärksamma utvecklingen när det gäller statsstödsreglernas tillämpning ifråga om infrastrukturinvesteringar, hamnar och luftfart.

EU:s regler om statligt stöd har reformerats och moderniserats de senaste åren. De nya reglerna trädde i kraft den 1 juli 2016. Nya transparenskrav, innefattande former för offentliggörande, årlig rapportering och registerföring av stöd har nu, genom svensk lag, trätt i kraft.

Den modernisering av statsstödsregler som genomförts på EU-nivå ställer tydliga krav på den lokala nivån. Kommuner, landsting och regioner behöver exempelvis bättre redovisa sina överväganden kring varför vissa finansieringsåtgärder vidtas och på vilken grund de är förenliga med EU:s regler om statligt stöd. När det gäller investeringar i infrastruktur och konkurrensmåssiga förutsättningar för luftfarten kommer tillämpningen av de nya reglerna att spela en central roll. Detsamma gäller tillämpningen av det EU-rättsliga regelverket för det som är av allmänt intresse.

Moderniseringen av reglerna har omfattat både reformerade bestämmelser om handläggningsprocessen och nya materiella regler i riktlinjer för olika sektorer. En viktig nyhet gäller hur kommissionen övervakar stödgivning i medlemsstaterna. För vissa mindre stöd gäller en förenklad form av övervakning i efterhand, förutsatt att stöden redovisas på ett visst sätt i en webbaserad lösning via Näringsdepartementet. Det gäller till exempel viss offentlig finansiering till utbyggnad av bredband, stöd till innovation samt främjande av kultur och kulturarv. Större stöd – som kan antas snedvrida konkurrensen – ska

på samma sätt som tidigare anmälas till kommissionen och granskas innan utbetalning får göras.

Inom kommissionens initiativ för bättre lagstiftning (för vidare information se kapitel 1) planeras under 2016 en utvärdering av utvecklingen av statsstödsreglerna, praxis för beslutsfattandet samt erfarenheterna av tillämpningen av det förenklade förfarandet. Här väntas också ytterligare förenklingar. SKL konstaterar att hanteringen av de nya riktlinjerna för stödgivning till exempelvis flyg och flygplatser visat sig vara tungrodd och svårtillämpad. I den uppföljning som planeras finns därför skäl att påtala kommissionens långa handläggningstider.

Regionkommittén väntas i oktober anta ett egeninitierat yttrande om statsstödsreglerna och en eventuell utvidgning av förordningen om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.

SKL fortsätter, bland annat via sitt medlemskap och engagemang i CEMR och CEEP, att bevaka utvecklingen och synliggöra de problem statsstödsreglernas praktiska tillämpning har skapat. SKL kommer under hösten att i cirkulärform ge ut ett mer utförligt PM gällande moderniseringen av statsstödsreglerna. En kurs på ämnet planeras också.

SKL: SKL:s prioriterade EU-frågor 2016, Modernisering av statsstödsreglerna

Kommissionen: Modernisering av statsstödsreglerna

Regionkommittén: Egeninitierat yttrande

Kontaktperson:

Helena Linde, helena.linde@skl.se, 08-452 79 76

Färdigställandet av den ekonomiska och monetära unionen

I juni 2015 lades en rapport om färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union fram. Rapporten är framtagen av kommissionens ordförande i nära samarbete med ordförandena för Europeiska rådet, eurogruppen, Europeiska centralbanken och Europaparlamentet. Rapporten har med anledning av detta kommit att kallas De fem ordförandenas rapport.

Syftet är att på allvar lyfta fram diskussionen om fördjupningen av det ekonomiska samarbetet. Den ekonomiska krisen har visat det svåra med att ha en gemensam valuta och penningpolitik med enskild finanspolitik. Rapporten lyfter fram reformer inom fyra områden:

- › Ett system med konkurrenskraftsmyndigheter i euroområdet.
- › Ett förstärkt förfarande vid makroekonomiska obalanser.
- › Ökat fokus på sysselsättning och sociala resultat, › Europeiska terminen.

Förslagen i rapporten är uppdelade i två steg. Det första steget utgår från de möjligheter som finns i nuvarande instrument och fördrag och som ska genomföras fram till juli 2017. Det andra steget utgörs av åtgärder av mer långsiktig karaktär som ska göra den ekonomiskpolitiska samordningen bindande. Steget kallas färdigställandet av EMU och ska avslutas senast år 2025.

Vilka delar av samordningen som ska omfatta samtliga EU-länder och vilka som ska begränsas till eurozonens länder är oklart i rapporten. Det är även oklart vilka delar som kommer att vara frivilliga att ansluta sig till för medlemsländer utanför eurosamarbetet.

För SKL är en viktig fråga hur arbetsmarknadens parter kommer att påverkas. Rapporten anger att arbetsmarknadens parter har en viktig roll som inte ska inskränkas. Samtidigt nämns att de föreslagna konkurrensmyndigheterna ska ha i uppgift att se till att lönenivåerna inte inverkar negativt på ekonomin och konkurrenskraften.

Vissa av åtgärderna påbörjades under 2015, bland annat arbetet med den europeiska terminen, ett förslag om hur bankunionen ska förverkligas samt förstärkningen av samarbetet med Europaparlamentet och de nationella parlamenten.

Paul Lindquist (M), Stockholms läns landsting, var Regionkommitténs rapportör för yttrande om färdigställandet av EMU. SKL bistod med expertstöd i framtagandet av yttrandet som antogs av Regionkommittén i plenum i april 2016.

Kommissionen: *Färdigställandet av EMU,*

De fem ordförandenas rapport

Regionkommittén: *Yttrande*

Kontaktpersoner:

Tor Hatlevoll, tor.hatlevoll@skl.se, 08-452 76 96

Översynen av mervärdesbeskattningen fortsätter

Kommissionens arbete med översynen av mervärdes-skattesystemet fortsätter. Kommissionen publicerade i april 2016 en handlingsplan för mervärdesskatt (COM(2016) 148 final). Handlingsplanen behandlar framförallt förenklingar för små och medelstora e-handelsföretag, åtgärder för att motverka fusk samt hanteringen av skattesatser. Även ett första och andra steg för att införa ett slutligt mervärdes-skattesystem för EU-handel som bygger på destinationslandsprincipen presenteras i handlingsplanen. Handlingsplanen innehåller en översiktlig tidsplan för olika förslag.

Handlingsplanen behandlar inte momsens inom offentlig sektor. Vilka eventuella förändringar som berör offentlig verksamhet, såsom bland annat momsundantagen i det allmännas intresse, är fortfarande oklart. SKL gör bedömningen att kommissionen har hörsammat förbundets synpunkter under de år som arbetet pågått. Utifrån kommissionens rapport från förra årets samråd gör SKL bedömningen att eventuella förändringar troligen inte kommer att ändra Sveriges nuvarande tillämpning i någon större omfattning.

Regionkommitténs ska ta fram ett yttrande om handlingsplanen för mervärdesskatt. SKL bistår de svenska ledamöterna med expertkunskap i behandlingen av yttrandet, som väntas antas slutgiltigt i plenum i oktober 2016.

SKL fortsätter att bevaka och påverka mervärdes-skattesystemets framtida utformning genom samtal med bland annat kommissionen och den svenska regeringen. Nyheter om momsfrågan läggs upp på SKL:s webbplats på sidan för skatterätt.

SKL: *Skatterätt, Svar på kommissionens samråd om mervärdesbeskattningen*

Kommissionen: *Handlingsplan för mervärdesskatt, Samråd om reformer av mervärdesbeskattningen, Meddelande om mervärdesskattens framtid, Pressmeddelande*

Regeringen: *Fakta-PM*

Kontaktperson:

Jeanette Fored, jeanette.fored@skl.se, 08-452 79 24

Migration, integration och mänskliga rättigheter

PRIORITERAD FRÅGA 2016 – Utsatta EU-medborgare

Utsatta EU-medborgare är ett allt vanligare inslag i gatubilden i Sverige och andra EU-länder. I stor utsträckning kommer dessa människor från Rumänien och Bulgarien och tillhör den etniska gruppen romer. Arbetet med utsatta EU-medborgare fortsätter vara en prioriterad EU-fråga för förbundet under 2016.

De åtgärder för att hjälpa utsatta EU-medborgare som genomförs i EU är främst kopplade till det arbete för romsk inkludering som kommissionen initierade 2011. Sedan 2012 har alla medlemsstater en nationell strategi för romsk inkludering eller motsvarande och arbetet följs upp av kommissionen. I juni 2015 lade kommissionen fram en avstämningsrapport om implementeringen av strategierna som konstaterar att mycket arbete återstår. Under 2016 har kommissionens och Europarådets gemensamma program för romsk inkludering, ROMACT, utökats med möjlighet för mottagarländer att söka medel för utbyte med den lokala nivån i hemländerna. Europaparlamentet antog i april 2015 en resolution om anti-ziganism i Europa och ett erkännande av folkmordet på romer under andra världskriget.

SKL värnar den fria rörligheten inom EU och värdet av denna bör understrykas. Den inre rörligheten bygger dock dels på att medlemsstaterna har ett an-

svar för att ta hand om sina medborgare, dels på att alla EU:s medborgare ska åtnjuta samma skydd och respekt i alla medlemsstater. Att förbättra livssituationen för utsatta EU-medborgare är därför i första hand en fråga för lokal, regional och nationell nivå i hemländerna. EU har här en viktig roll att spela.

SKL anser också att EU:s strukturfonder måste bli mer kraftfulla verktyg i den långsiktiga fattigdomsbekämpningen i berörda länder. Institutionellt kapacitetsstärkande på lokal, regional och nationell nivå bör vara ett prioriterat område. Arbetet med de nationella strategierna för romsk inkludering behöver stärkas ytterligare i länder med en stor romsk befolkning, både när det gäller resurser, implementering och uppföljning. SKL har tidigare pekat på att ett särskilt sändebud eller en kommissionär för dessa frågor på EU-nivå borde tillsättas av kommissionen.

Nationellt arbete

Under 2015 hade Sverige en nationell samordnare för utsatta EU-medborgare, som redovisade sitt uppdrag i februari 2016. Som resultat av detta har Länsstyrelsen i Stockholm fått i uppdrag att under åren 2016-2017 nationellt samordna, och utveckla samverkan av, arbetet som rör utsatta EU-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige utan uppehållsrätt. Vidare har Socialstyrelsen fått i uppdrag att utarbeta

stöd till socialtjänstens arbete i mötet med utsatta EU-medborgare. Båda dessa uppdrag ska utföras i samverkan med bland annat SKL.

Sveriges regering har tecknat bilaterala avtal med Rumänien (juni 2015) och med Bulgarien (februari 2016) med syfte att kunna bidra till att stärka situationen för utsatta EU-medborgare i hemländerna. Samarbetena fokuserar på barns rättigheter, jämställdhet, social välfärd/trygghet, med tilläggen äldreomsorg och funktionshinderfrågor i avtalet med Bulgarien.

SKL International genomför under 2016 en situationsanalys som ska bedöma hur svenska lokala erfarenheter kan tillvaratas i insatser för att förbättra levnadsvillkoren för utsatta EU-medborgare i Rumänien. Sveriges regering har beviljat ekonomiskt stöd till studien. SKL International kommer att analysera nuläget i Sverige och Rumänien och leverera ett programförslag under slutet av året.

Den svenska regeringen måste vid sidan av de bilaterala avtal som har slutits även aktivt verka för att EU gemensamt angriper de strukturella orsakerna bakom ofrivillig cirkulär migration inom unionen. SKL kommer fortsatt att lyfta frågan i dialog med Regeringskansliet och i de internationella forum där SKL verkar. Under slutet av 2016 medverkar SKL i ett seminarium tillsammans med EU-kommissionen för att dela erfarenheter från lokal nivå i Sverige, resultaten av SKL Internationals studie samt för att diskutera vilka insatser som behövs på EU-nivå.

SKL: SKL:s prioriterade EU-frågor 2016,

Utsatta EU-medborgare, Skrivelse till den nationella samordnaren

SKL International: *Feasibility study on cooperation between Romania and Sweden*

Kommissionen: *Rapport om genomförandet av EU-ramen för nationella strategier för integrering av romer 2015*

Europaparlamentet: *Resolution om romernas internationella dag*

ROMACT: *webbplats*

Regeringen: *Avtal med Rumänien, Avtal med Bulgarien, Uppdrag till Länsstyrelsen om nationell samordning, Uppdrag till Socialstyrelsen om att utarbeta stöd till socialtjänsten, Nationell samordnare för utsatta EU-medborgare*

Kontaktpersoner:

Leif Klingensjö, leif.klingsjo@skl.se, 08-452 78 51

Lisette Wahlroth, lisette.wahlroth@skl.se, 08-452 77 50

PRIORITERAD FRÅGA 2016 – Asyl- och flyktmottagande i EU

Det gemensamma asylsystemet, Common European Asylum System (CEAS) som antogs av medlemsstaterna i juni 2013 består av tre direktiv och två förordningar som bland annat syftar till att förbättra mottagningsvillkoren för asylsökande och göra asylprocessen likvärdig i samtliga medlemsländer, upphörde att fungera under hösten 2015. Det gällde till exempel Dublinförordningen, som bland annat har till funktion att reglera att första säkra land den asylsökande kommer till ansvarar för att behandla asylansökan. Detta fick till konsekvens att några få medlemsländer, där ibland Sverige, fick ta ett betydligt större ansvar för asylmottagandet främst under hösten 2015.

Ett högt mottagande innebär stora utmaningar för lokal och regional nivå såväl på kort som på längre sikt. Lokala och regionala myndigheter måste därför garanteras rätt förutsättningar från såväl nationell som europisk nivå för att kunna erbjuda nyanlända flyktingar en bra etablering i samhälls- och arbetslivet och ta tillvara deras kompetens. Att tillräckliga resurser tillförs lokala och regionala myndigheter är också avgörande för att förhindra att undanträngningseffekter uppstår. Undanträngningseffekter riskerar att ställa grupper i samhället som har behov av stöd eller andra insatser av de lokala myndigheterna mot varandra vilket i sin tur kan främja främlingsfientlighet.

I maj lade EU-kommissionen fram ett förslag om hur man tänker reformera det gemensamma europeiska asylsystemet. Förslaget är tänkt att bidra till att skapa ett rättvisare, effektivare och hållbarare system för att fördela asylansökningar mellan EU-länderna. Kommissionen har valt att gå vidare med att grundprincipen för Dublinförordningen kommer att vara oförändrad men en ny rättvisemekanism ska att garantera att ingen medlemsstat lämnas med ett oproportionerligt högt mottagande. Så fort en medlemsstat har ett för högt mottagande ska det finnas en rättvis ansvarsfördelning inom EU.

Kommissionen vill också se en fortsatt harmonisering av asyloffaranden för att skapa lika förutsättningar i hela Europa och främja åtgärder för att minska antalet irreguljära sekundärflyttningar.

Förslaget innebär också att Europeiska stödkontoret för asylfrågor (EASO) förstärks och omvandlas till en EU-byrå för asylfrågor. Samtidigt ska Eurodac, EU:s databas för fingeravtryck, utvidgas med fler uppgifter och biometriska data för att bättre förvalta asylsystemet och hantera irreguljär migration.

Reformering av Dublinsystemet

Dublinsystemet fastställer vilket medlemsland som har ansvar för att hantera varje enskild asylansökan. Det nya förslaget är tänkt att göra Dublinsystemet tydligare och effektivare, samtidigt som det omfattar en mekanism för hantering av situationer som innebär ett oproportionerligt stort antal asylansökningar i ett land.

En korrigerande fördelningsmekanism, den så kallade rättvisemekanismen, ska enligt förslaget införas för att förhindra att något land får för många asylsökande. Det nya systemet kommer automatiskt att fastställa när ett land hanterar ett oproportionerligt stort antal asylansökningar. Ett referenstal som utgår från varje lands storlek och BNP tas fram. Om ett land tar emot ett oproportionerligt stort antal ansökningar, som överstiger referenstalet med mer än 50 procent, så kommer nya asylsökande i det landet att omplaceras till andra EU-länder tills antalet asylansökningar är tillbaka på en nivå som ligger under referenstalet. Medlemsstaterna kommer tillfälligt att kunna säga nej till att delta i omfördelningen. I sådana fall måste det berörda landet lämna ett solidaritetsbidrag på 250 000 euro för varje asylsökande som det annars skulle ha behövt ta emot enligt rättvisemekanismen. Pengarna ska betalas till det medlemsland som i stället tilldelas den personen.

Rättvisemekanismen kommer också att ta hänsyn till de kvotflyktingar som vidarebosätts till en medlemsstat. Detta för att betona vikten av att upprätta lagliga och säkra vägar till Europa.

Det ska också bli kortare tidsfrister för att begära överföringar, ta emot svar och verkställa överföringar av asylsökande mellan EU-länder.

Tydligare rättsliga skyldigheter för asylsökande ska också införas och de asylsökande kommer att bli skyldiga att stanna i det EU-land som har ansvaret för deras ansökan för att ha rätt till materiella motagningsförmåner. Överträdelser ska få konsekvenser för den enskilde.

Förstärkning av Eurodacsystemet

EU-kommissionen föreslår också en anpassning och en förstärkning av Eurodacsystemet, det system som registrerar fingeravtryck på samtliga personer som söker asyl i EU och är över 14 år. Systemet ska utvidgas för att underlätta för återvändande och bidra till att motverka irreguljär migration. Förslaget innebär att Eurodacförordningens tillämpningsområde breddas till att ge EU-länderna möjlighet att lagra och söka data som avser tredjelandsmedborgare eller statslösa som inte ansöker om interna-

tionellt skydd och som vistas irreguljärt i EU. På så sätt kan de identifieras för återvändande och återtagande. Enligt förslaget ska EU-länderna tillåtas att lagra fler personuppgifter i Eurodac, till exempel namn, födelsedatum, nationalitet, identitetsuppgifter eller resehandlingar och ansiktsbilder på individer. Tanken är att tillföra mer information i systemet och på så sätt göra det lättare för nationella migrations- och asylmyndigheter att identifiera en irreguljär tredjelandsmedborgare eller asylsökande utan att behöva begära ut uppgifterna separat från ett annat EU-land, såsom är fallet i dag.

Inrättande av en EU-byrå för asylfrågor

Förslaget innebär också att EASO, Europeiska stödkontoret för asylfrågor, omvandlas till en fullvärdig EU-byrå för asylfrågor genom att de får ett utvidgat mandat. Syftet är att de på så sätt ska kunna åtgärda strukturella brister i tillämpningen av EU:s asylsystem. En av byråns viktigaste nya uppgifter kommer att vara att tillämpa referensnyckeln, så att rättvisemekanismen kan börja användas enligt det nya Dublinsystemet. Byrån kommer också att få i uppdrag att säkra en enhetligare bedömning av ansökningar om internationellt skydd i EU samt stärka det praktiska samarbetet och informationsutbytet mellan medlemsstaterna.

Blåkortet

EU-kommissionen vill reformera blåkortssystemet som gör det möjligt för välutbildade personer att arbeta i EU så att det kommer att attrahera fler personer att komma till Europa. Systemet som har funnits på plats sedan 2009 har hittills lockat väldigt få, bland annat på grund av de höga lönekraven som gäller för att kvalificera sig för blåkortet. Bland dem som har kommit har de flesta arbetat i Tyskland. Enligt kommissionens beräkningar kommer ett utvidgat system av blåkortet att få en positiv ekonomisk effekt i EU på motsvarande mellan 13-57 miljarder kronor per år.

Partnerskap med länder utanför EU

Kommissionen vill se fler partnerskap med länder i Afrika och Mellanöstern liknande det som man har ingått med Turkiet för att lösa flyktingfrågan långsiktigt. Enligt kommissionen är syftet med förslaget att flyktingar ska stanna kvar så nära sina ursprungsländer som möjligt samt att förhindra att fler människor dör på Medelhavet. Detta ska ske genom att de länder som samarbetar med EU bygger upp en beredskap för att ta emot fler flyktingar. För detta ska de kompenseras ekonomiskt och eventuellt med andra förmåner. Detta är tänkt att finansieras från

såväl statligt håll som från privata investerare via en ny investeringsfond. Kommissionens förste vice ordförande Frans Timmermans har uttalat att det kommer att bli konsekvenser för de länder som inte samarbetar. Vilka dessa konsekvenser skulle komma att bli är dock inte uttalat.

Syftet är att EU genom de nya partnerskapen också ska få fart på utvisningarna av de personer som har fått avslag på sin asylansökan och de som uppehåller sig ”irreguljärt” i en medlemsstat. I dagsläget är det endast ca 40 procent som har fått ett utvisningsbeslut som återvänder till sitt hemland eller det land de har passerat i transit, främst på grund av att hemlandet vägrar ta emot dem.

Överenskommelsen med Turkiet

Det, för EU, höga mottagande under 2015 av människor på flykt har som nämnts lett till en rad förslag från kommissionen för att åtgärda flyktingsituationen. Ett av förslagen innebar en migrationsöverenskommelse mellan EU och Turkiet. Det innebär att de migranter som från och med den 20 mars tar sig från Turkiet till Grekland registreras och ställs inför ett val: att ansöka om asyl eller inte. I det senare fallet skickas de omedelbart tillbaka till Turkiet. Om de ansöker om asyl ska ansökan behandlas inom det grekiska asylsystemet.

Om en ansökan bedöms som ”ogrundad” ska den asylsökande skickas tillbaka till Turkiet. En ansökan kan anses vara ogrundad på två sätt, dels ”förstalandsasyl” vilket innebär att personen redan erkänts som flykting i Turkiet eller redan anses åtnjuta tillräckligt skydd där, dels ”säkert tredje land” vilket innebär att personen bedöms kunna få tillräckligt skydd i Turkiet. Från den senare kategorin väntas bland annat kurder uteslutas. De övriga, vars ansökan inte anses vara ogrundad ska få ansöka om asyl i Grekland. De migranter som redan befann sig i Grekland före den 20 mars och som fått sin asylansökan godkänd ska omflyttas till andra medlemsländer.

Överenskommelsen innebär också att för varje syrisk flykting som tar sig från Turkiet till Grekland via Medelhavet och skickas tillbaka till Turkiet på grund av något av ovanstående skäl, så ska en syrisk flykting som befinner sig i Turkiet vidarebosättas inom EU genom det så kallade ”one in – one out-systemet”. Syrier som inte tidigare har rest in eller försökt att resa in i EU på irreguljär väg ska då prioriteras för vidarebosättning. EU erbjuder 72 000 platser inom detta system.

För att planen ska gå att genomföra rent rättsligt måste dock både Turkiet och Grekland göra änd-

ringar i sina nationella lagstiftningar. Grekland måste genomföra lagändringar så att Turkiet erkänns som ett säkert land att skicka tillbaka flyktingar till och Turkiet måste säkerställa att alla ansökningar behandlas enligt internationell rätt.

I gengäld ska arbetet med viseringsfrihet till EU för turkiska medborgare påskyndas. Men för att det ska genomföras måste Turkiet uppfylla samtliga 72 krav som EU har ställt. Mest kontroversiella är de krav som rör Turkiets terroristlagstiftning. EU kräver att Turkiet ändrar sin definition av terrorism så att den inte kan omfatta till exempel journalister, vilket är fallet idag. Turkiet har än så länge vägrat att genomföra detta vilket har kommit att äventyra hela migrationsöverenskommelsen.

Från början var det tänkt att turkiska medborgare skulle få visumfrihet från 1 juli i år vilket har kommit att senareläggas på grund av rådande oenigheter. Turkiet har hotat med att hoppa av från hela överenskommelsen om inte visumfrihet införs.

EU har också inom ramen för överenskommelsen lovat att betala sammanlagt 6 miljarder euro till Turkiet innan utgången av 2018 som stöd till de 2,7 miljoner flyktingar som bor i landet.

Uppgörelsen har hitintills medfört att betydligt färre personer har flytt från Turkiet till Grekland. Samtidigt har ytterst få personer sänts tillbaka från Grekland till Turkiet på grund av rättsliga svårigheter med de ändringar i lagstiftningen som krävs. Det innebär i praktiken att många flyktingar är strand-satta i Grekland och lever under svåra förhållanden utan möjlighet att ta sig vidare till ett annat land inom EU. Det försök till statskupp som genomfördes i Turkiet i juli har ytterligare adderat till osäkerheten gällande överenskommelsen.

Från direktiv till förordningar

Under sommaren presenterade EU-kommissionen ett förslag som syftar till att slutföra reformen av det gemensamma asylsystemet. Avsikten med det gemensamma asylsystemet som antogs i juni 2013 och som består av två förordningar, (Dublinförordningen och Eurodacförordningen) och tre direktiv (Skyddsgrundsdirektivet, Procedurdirektivet och Mottagandedirektivet) var att harmonisera reglerna mellan medlemsstaterna så att alla asylsökande skulle ha samma rättigheter och möjligheter oavsett i vilket medlemsland de lämnade in asylansökan. Det nuvarande systemet reglerar vilka miniminivåer som ska gälla för mottagandet. Trots ambitionen att skapa mer jämlikt system mellan medlemsländerna är det fortsatt stora skillnader i mottagandet, vilket enligt EU-kommissionen leder till att de asylsökande

söker sig till de mer generösa länderna som till exempel Tyskland och Sverige.

EU-kommissionen vill i sitt nya förslag jämna ut dessa skillnader genom att införa hårdare och rättvisare standarder som gäller i alla medlemsländer. Enligt förslaget så ska alla asylansökningar handläggas på samma sätt och de asylsökandes rättigheter och skyldigheter ska vara desamma oavsett medlemsland. För att det ska gå att genomföra föreslår kommissionen att såväl procedurdirektivet som skyddsgrundsdirektivet ersätts av förordningar. Procedurdirektivet reglerar bland annat hur handläggningen av ett asylärende ska gå till och vilka rättigheter de asylsökande har. Skyddsgrundsdirektivet reglerar bland annat vilka kriterier som ska uppfyllas för att betraktas som flykting eller skyddsbehövande. Man föreslår också att mottaganddirektivet, som bland annat fastställer miniminormer för mottagande av asylsökande, regler för bosättning, skolgång, arbete och sjukvård, ska uppdateras med nya regler. Reglerna kring avvisningar ska också stramas upp och de personer som till exempel vägrar lämna fingeravtryck eller tar sig till ett annat EU-land riskerar att få avslag på sin ansökan. Kommissionen föreslår också att flyktingar endast ska få skydd under den faktiska tid som det behövs.

Samtidigt vill EU-kommissionen utöka möjligheten för personer i behov av internationellt skydd att ta sig till EU lagligt genom vidarebosättning, dvs. den kvot flyktingar som vidarebosätts direkt från oroshärdar runt om i världen. EU-kommissionen utlovar en ersättning för varje mottagen kvotflykting på motsvarande 100 000 kronor

SKL bedriver aktivt påverkansarbete i Bryssel, både enskilt och inom ramen för sitt medlemskap i CEMR, och nationellt. Förbundet verkar för en jämnare fördelning mellan medlemsländerna av asylsökande samt för att lokala och regionala perspektivet ges ett inflytande när beslut fattas i frågor som rör asyl- och flyktingmottagandet. SKL bevakar utvecklingen av genomförandet av det gemensamma asylsystemet och den europeiska migrationsagendan samt kommande initiativ på området, och vilka konsekvenser dessa får för lokal och regional nivå.

ASYLMOTTAGANDET I EU 2015:

- › 1 255 640 personer sökte asyl i EU under 2015, vilket innebär en fördubbling mot året innan då ca 626 000 personer sökte asyl i EU. Cirka en miljon av de asylsökande kom via Medelhavet och de allra flesta av dessa kom via Turkiet till Grekland.
- › 88 245 utav de personer som sökte asyl i EU 2015 var ensamkommande barn/ungdomar.

ASYLMOTTAGANDET I SVERIGE 2015:

- › 162 877 personer sökte asyl i Sverige samma år, och drygt 100 000 av dem under tre månader på hösten.
- › 35 365 ensamkommande barn/ungdomar sökte asyl i Sverige, det motsvarar drygt 40 procent av alla asylsökande ensamkommande barn som kom till EU i fjol.

AKTUELL SITUATION:

- › Färre flyktingar kommer i dagsläget via Turkiet till Grekland.
- › Fler flyktingar tar sig nu via Libyen till Italien vilket förmodligen beror på bättre väderförhållanden.
- › Enligt Migrationsverkets prognos från den 25 juli i år, väntas ca 34 500 personer söka asyl i Sverige under 2016. Prognosen är dock mycket osäker på grund av flera faktorer bland annat de beslut som EU kommer att ta i frågan.

SKL: SKL:s prioriterade EU-frågor 2016, Asyl- och flyktingmottagande

Kommissionen: Kommissionens hemsida för migration, Meddelande "Mot ett rättvist och hållbart gemensamt asyl och migrationssystem", Reform av blåkortet, Faktablad om reformen av Dublinförordningen, Förslag gällande Eurodac

Regionkommittén: Yttrande om en europeisk agenda för migration

Kontaktperson:

Lotta Dahlerus, lotta.dahlerus@skl.se, 08-452 73 70

Arbetet med våldsbejakande extremism

Med anledning av attackerna i Frankrike hösten 2015 och sommaren 2016 samt i Bryssel våren 2016 har frågan om bekämpandet av våldsbejakande extremism och radikaliseringskommit högt upp på den europeiska dagordningen. Våldsbejakande extremism är samlingsordet för den autonoma miljön, vit-makt miljön och den islamistiska extremistmiljön. Alla dessa miljöer förespråkar hot och våld för att förändra statskicket. Det är ett allvarligt problem eftersom det hotar det demokratiska systemets grundläggande funktioner, enskilda personers demokratiska rättigheter samt deras liv och hälsa. Problemet med våldsbejakande extremism har funnits länge men har fått ökad uppmärksamhet i västvärlden med anledning av de terrorattentat som genomförts av den islamistiska extremistmiljön.

Sedan år 2005 finns en EU-strategi för att bekämpa terrorism. Strategin bygger på fyra delar: förebygga, skydda, förfölja och agera. År 2011 lanserade dåvarande kommissionär för inrikesfrågor Cecilia Malmström ett europeiskt nätverk för utbyte av erfarenhet, kunskap och goda exempel om förebyggande av radikaliserings.

Med anledning av attackerna i som drabbat Europa det senaste året presenterade kommissionen i juni i år ett meddelande med åtgärder för att stödja EU-ländernas arbete med att förebygga och motverka våldsinriktad radikaliserings som leder till terrorism. Åtgärderna är ett led i den europeiska säkerhetsagendan som antogs under våren 2015. Kommissionen presenterade åtgärder inom sju områden:

- › Motverkande av terroristpropaganda och olaglig hatpropaganda på nätet.
- › Motverkande av radikaliserings i fängelser.
- › Främjande av en inkluderande utbildning och gemensamma EU-värden.
- › Främjande av ett inkluderande, öppet och motståndskraftigt samhälle och nå ut till unga människor.
- › Stärkande av det internationella samarbetet.
- › Stöd till forskning, kunskapsbyggande, övervakning och nätverksarbete.
- › Fokus på säkerhetsdimensionen.

Regionkommittén antog ett yttrande om bekämpande av radikaliserings i juni 2016 där bland annat vikten av förebyggande arbete på den lokala nivån samt vikten av att samarbeta och utbyta information och erfarenheter från den lokala nivån runt om i Europa likväl som internationellt lyftes fram.

Arbete mot våldsbejakande extremism och att bekämpa radikaliserings är även en prioriterad fråga för Europarådet, inkluderat Europarådets kommunalkongress. I november 2015 arrangerades en konferens för lokala ledare på temat i Århus, Danmark. Konferensen resulterade i en deklaration som bland annat innehåller etablerandet av en webbaserad plattform för erfarenhetsutbyte.

Sverige har en nationell samordnare mot våldsbejakande extremism som har i uppdrag att stärka och stödja lokal samverkan i syfte att förebygga våldsbejakande extremism. I den nationella samordnarens direktiv påtalas det att kommunen bör leda det lokala förebyggande arbetet och stödja samverkan mellan aktörer så som skola, polis, socialtjänst, trosamfund och civilsamhället i befintliga strukturer. Kommunernas uppgift i detta är att arbeta förebyggande och motverka att unga människor dras till våldsbejakande extremism. Både inom skolan och inom socialtjänsten måste man arbeta för att förebygga radikaliserings hos unga genom stödjande och förebyggande samtal för att stärka ungas motståndskraft mot extrema budskap och erbjuda andra vägar till inflytande.

SKL har, förutom ett aktivt deltagande i den nationella samordnarens arbete, startat ett nätverk för kontaktpersonerna i kommuner samt planerar ett antal kunskaphöjande konferenser och seminarier under 2016. Detta främst för att höja kunskapsutbytet kommunerna emellan.

SKL: *Brottsförebyggande*

Kommissionen: *Meddelande om åtgärder för att bekämpa radikaliserings, Säkerhetsagendan, EU-strategi för att bekämpa terrorism, Nätverk för förebyggande av radikaliserings,*

Regeringen: *Nationell samordnaren mot våldsbejakande extremism*

Regionkommittén: *Yttrande om våldsbejakande extremism*

CLRAE: *Deklaration från konferensen om våldsbejakande extremism*

Kontaktperson:

Malin Svanberg, malin.svanberg@skl.se, 08-452 71 43

Greta Berg, greta.berg@skl.se, 08-452 79 58

Jämställdhet och likabehandlingsfrågor

PRIORITERAD FRÅGA 2016 – Nystart för förvärvsarbetande föräldrar

I augusti 2015 presenterade EU-kommissionen en så kallad färdplan för lika möjligheter på arbetsmarknaden för förvärvsarbetande föräldrar. Initiativet var ett nästa steg efter att kommissionen i juni 2015 drog tillbaka förslaget till revidering av direktivet om mödraledighet, vilket hade förhandlats utan framgång sedan 2008. SKL har lika möjligheter och villkor för föräldrar på arbetsmarknaden som prioriterad EU-fråga under 2016.

Målet för kommissionens förslag är att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden genom att modernisera och anpassa EU:s nuvarande rättsliga och politiska ramverk till dagens arbetsmarknad. Kommissionen vill ge föräldrar med barn och/eller beroende släktingar möjlighet till en bättre balans mellan familj och arbetsliv. Målet är också att möjliggöra en bättre fördelning av vårdansvaret mellan kvinnor och män samt att stärka jämställdheten på arbetsmarknaden.

Kommissionen genomförde under slutet av 2015 ett öppet samråd om åtgärder för att förbättra balansen mellan arbete och familjeliv för förvärvsarbetande föräldrar. Syftet var att samla in synpunkter på utvecklingen och genomförandet av olika möjliga åtgärder och verktyg på EU-nivå för att stödja balansen mellan arbetsliv och privatliv. Innehållet i detta samråd hade ett brett anslag innefattade frågor om

potentiell lagstiftning, forskning, benchmarking och informationskampanjer.

I november 2015 inledde kommissionen även den så kallade första fasens samråd med de europeiska arbetsmarknadsparterna för att inhämta synpunkter på den möjliga inriktningen av EU:s åtgärder på området. Kommissionen frågade bland annat hur parterna såg på möjliga revideringar av direktiven om föräldraledighet, mödraledighet och deltid, samt gällande att införa pappaledighet och ledighet för beroende släktingar. Arbetsgivarparterna var kritiska till ytterligare reglering och föreslog istället ett bredare grepp om dessa frågor medan de fackliga parterna var positiva.

I mitten av juli 2016 inledde kommissionen den andra fasens samråd med de europeiska arbetsmarknadsparterna. I detta samråd tillfrågades parterna om de var villiga att inleda förhandlingar om exempelvis mödraledighet, föräldraledighet, pappaledighet och/eller ledighet för vård av anhörig. Samrådet var inte avslutat när denna publikation gick i tryck.

SKL har svarat på det öppna samrådet samt deltagit aktivt i framtagandet av CEEP:s samt CEMR:s svar på de europeiska arbetsmarknadsparternas konsultationer.

SKL verkar för att det inte ska bli någon ytterligare reglering på EU-nivå för olika former av ledighet utan framhåller ett holistiskt perspektiv på kvinnors och mäns förutsättningar på arbetsmarknaden, bland annat gällande vikten av välfärds- och

omsorgstjänster för att möjliggöra kvinnors och mäns jämlika deltagande på arbetsmarknaden. Förbundets påverkansarbete sker framförallt genom de europeiska arbetsgivarorganisationerna.

SKL: Prioriterade EU-frågor 2016, Jämställdhet i Europa

Kommissionen: Öppet samråd, Färdplan för initiativet, Resultatet av det öppna samrådet, Andra fasens samråd, Analysdokument till samrådet

Kontaktpersoner:

Jeanette Grenfors, jeanette.grenfors@skl.se, 08-452 74 52

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

Lagstiftning om tillgängligare produkter och tjänster för personer med funktionsnedsättning

EU-kommissionen har presenterat ett förslag till direktiv gällande tillgänglighetskrav för produkter och tjänster. Förslaget innebär att det ska ställas EU-gemensamma krav på att vissa varor och tjänster, så som bland annat datorer, transporter, e-böcker och e-handel ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Förslaget ska bidra till en mer välfungerande inre marknad och göra det lättare för företag att sälja tillgängliga varor och tjänster i andra EU-länder. Personer med funktionsnedsättning ska därigenom få ett större utbud av tillgängliga produkter och tjänster att välja mellan till förhoppningsvis förmånligare priser. De gemensamma tillgänglighetskraven ska gälla vid upphandlingar och vid genomförande av projekt med användning av EU-medel.

SKL har besvarat en remiss från Socialdepartementet angående förslaget. SKL anser att förslagets syften är goda men framhöll dock att förslaget brister i tydlighet och att det kan vara svårt att tillämpa i praktiken. SKL lyfte även en farhåga för ytterligare rättsprocesser i offentlig upphandling.

Regeringen har gett Myndigheten för delaktighet (MFD) i uppdrag att genomföra en konsekvensutredning av förslaget. Utredningen ska bland annat identifiera vilka produkter och tjänster som kan komma att omfattas, uppskatta kostnaderna för förslaget, bedöma konsekvenserna på kort och lång sikt för offentlig och privat sektor samt uppskatta effekter och konsekvenser för personer med funktionsnedsättning och äldre personer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 november 2016.

Förslaget till direktiv ska behandlas i ministerrådet och i Europaparlamentet under hösten. SKL följer frågans utveckling under 2016 och hur den påverkar svenska kommuner, landsting och regioner.

Kommissionen: Förslag till direktiv

Regeringen: Fakta-PM, Uppdrag gällande konsekvensutredning

Kontaktperson:

Magnus Ljung, magnus.ljung@skl.se, 08-452 76 58

CEMR-deklarationen 10 år

Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, även kallad CEMR-deklarationen, fyller i år 10 år. Hittills finns drygt 1600 undertecknare i 33 länder i Europa, varav 117 undertecknare i Sverige.

CEMR har utvecklat indikatorer till CEMR-deklarationens artiklar. Syftet med indikatorerna är att ge undertecknare ett verktyg för att bättre utvärdera sitt jämställdhetsarbete och följa upp hur deklarationen genomförs.

Indikatorerna finns nu i en verktygslåda på webbplatsen för deklarationen, det så kallade Observatory. Verktygslådan är utarbetad för alla lokala och regionala myndigheter i Europa som planerar att arbeta med eller som redan genomför deklarationen.

Verktygslådan är en utgångspunkt för undertecknarna av deklarationen att förstå indikatorerna, själva bedöma sin nuvarande verksamhet och ytterligare stärka sitt eget jämställdhetsarbete. Verktygslådan finns på svenska och på 21 andra språk.

SKL: CEMR-deklarationen

CEMR:s Observatory: charter-equality.eu,

Verktygslådan på svenska

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

Förhandlingarna om likabehandlingsdirektivet fortsatt lästa

Kommissionen presenterade 2008 ett förslag till direktiv med förbud mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Syftet med förslaget är att alla diskrimineringsgrunderna ska få ett likvärdigt skydd på EU-nivå. Direktivet ska tillämpas på alla personer, såväl inom den offentliga som den privata sektorn i fråga om socialt skydd, inklusive social trygghet och hälso- och sjukvård, sociala förmåner, utbildning samt tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster, som är tillgängliga för allmänheten, inklusive bostäder.

Förhandlingar om direktivförslaget har pågått sedan 2008. Europaparlamentet enades om ett ställningsstagande 2009. Förslaget har sedan det lades fram av

kommissionen blockerats av några medlemsstater i ministerrådet och då det krävs enhällighet har rådet därför inte kunnat anta en gemensam position. Förhandlingarna mellan ministerrådet och parlamentet har därmed fortfarande inte kunnat påbörjas.

Vid ministerrådets möte i juni presenterade det nederländska ordförandeskapet en så kallad lägesrapport. Av lägesrapporten framgår det att vissa framsteg har gjorts men att det behövs mer arbete med direktivet för att rådet ska kunna gå vidare med arbetet. Ordförandeskapet har dock under våren inte presenterat något nytt förslag till kompromisstext. Diskussionerna i ministerrådet väntas fortsätta under hösten, under det slovakiska ordförandeskapet.

Kommissionen: *Direktivförslag*

Europaparlamentet: *Parlamentets ståndpunkt*

Ministerrådet: *Lägesrapport om förslaget till direktiv*

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

Rådslutsatser om lika möjligheter för hbt-personer

Kommissionen presenterade i våras en så kallad åtgärdslista, (list of actions) för åren 2016-2019 för att främja likabehandling av hbt-personer i EU. I åtgärdslistan tas bland annat behovet av antagandet av likabehandlingsdirektivet upp, att asylpolitiken ska ta hänsyn till hbt-personer förutsättningar, erkännande av hbt-familjer i alla medlemsstater samt lagstiftning om hatbrott.

Vid ministerrådets möte i juni antogs för första gången rådslutsatser om lika möjligheter för hbt-personer i EU. Det nederländska ordförandeskapet lade fram ett förslag till rådslutsatser redan i mars 2016 men de gick då inte igenom. Att de nu antogs i juni är en framgång, även om Sverige hade velat se en högre ambitionsnivå. Sverige gjorde ett uttalande om detta vid antagandet av rådslutsatserna vilket fick starkt stöd av flera medlemsstater. Rådet ställde sig också bakom kommissionens förslag till åtgärdslista för hbt-personer.

Kommissionen: *Åtgärdslista för likabehandling av hbt-personer 2016-2019*

Ministerrådet: *Rådslutsatser*

Regeringen: *Uttalande i samband med antagande av rådslutsatser*

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

Ministerrådet uppmanar EU-kommissionen på nytt att höja statusen för jämställdhetspolitiken i EU

EU:s jämställdhetsstrategi löpte ut 2015. Kommissionen har inte föreslagit en ny jämställdhetsstrategi för perioden 2016-2019 utan presenterade istället ett tjänstemannadokument, ett så kallat staff working document, i december 2015. Dokumentet kallas kommissionens strategiska engagemang för jämställdhet och uppges ska ersätta en ny jämställdhetsstrategi.

Ministerrådet har tidigare uppmanat och uppmanade ånyo kommissionen vid ministerrådsmötet i juni att höja statusen för jämställdhetspolitiken i EU. Ministerrådet uppmanade kommissionen att anta det så kallade strategiska engagemanget för jämställdhet politiskt, genom ett meddelande i linje med strategin för jämställdhet mellan kvinnor och män 2010-2015. Därigenom skulle kommissionen bekräfta sitt åtagande för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män och öka synligheten av och medvetenheten om jämställdhet inom samtliga politikområden. Rådet uppmanade också kommissionen att skapa en nära koppling mellan det strategiska engagemanget till Europa 2020-strategin och även ta hänsyn till FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling.

Ministrarna menade att framsteg på jämställdhetsområdet går alldeles för långsamt, trots att jämställdhet är ett av EU:s grundläggande värden och mål enligt fördraget. Vikten av att genomföra och följa upp arbetet med jämställdhetsintegrering lyfts fram som avgörande åtgärder för fortsatta framsteg. Rådsslutsatserna innehåller en uppmaning till kommissionen att anta en ny jämställdhetsstrategi.

Den svenska regeringen välkomnar rådsslutsatserna och stödjer uppmaningen att kommissionen ska anta en jämställdhetsstrategi 2016-2019 med samma status som den tidigare strategin. SKL har också uttalat sitt stöd för en strategi när kommissionen tidigare hade ett öppet samråd om jämställdhet.

Kommissionen: *Kommissionens strategiska engagemang för jämställdhet, Jämställdhetsstrategin 2010-2015, Faktablad om jämställdheten i EU, Rapporter om jämställdhetsutvecklingen i EU*

Ministerrådet: *Rådslutsatser*

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

Kvinnor i ledande och beslutsfattande positioner

EU:s jämställdhetsinstitut, EIGE:s, rapport ”Gender Equality in Power and Decision-Making” ger en översikt över kvinnors och mäns deltagande i politiskt, ekonomiskt och socialt beslutsfattande under perioden 2003–2014. I rapporten ges exempel på medlemsstaternas initiativ för att främja kvinnors deltagande, särskilt i ledande positioner. Rapporten ger också en bild av de allmänna trenderna inom beslutsfattandet på vissa andra områden såsom forskningsinstitut och den akademiska världen, medier och idrottsorganisationer, där jämförbara uppgifter finns att tillgå.

EIGE:s rapport visar tydligt att det har gjorts uppmuntrande framsteg under de senaste åren, trots att situationen varierar avsevärt mellan medlemsstaterna. Särskilt har andelen kvinnor i den högsta ledningen för lagstiftande och verkställande politiska institutioner och inom offentlig förvaltning ökat märkbart generellt inom EU. Det har också skett en viss förbättring inom arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer på både nationell och europeisk nivå. På det ekonomiska området har andelen kvinnor inom de högsta beslutsfattande organen i de största börsnoterade företagen också ökat gradvis. Den största förbättringen har skett i länder som har vidtagit lagstiftningsåtgärder på detta område. Däremot har förbättringstakten varit mycket långsammare inom den finansiella sektorn.

Utifrån rapporten kan det konstateras att Sverige ligger högt i jämförelse med övriga medlemsstater när det gäller kvinnors politiska representation på lokal och regional nivå.

EIGE: Rapport om Gender Equality in Power and Decision-Making

Ministerrådet: Rådslutsatser om jämställdhet mellan kvinnor och män inom beslutsfattandet

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

EU föreslår ratificera Istanbulkonventionen om våld mot kvinnor

EU-kommissionen föreslog i mars i år att EU ska ansluta sig till Europarådets Istanbulkonvention som är det mest omfattande internationella avtalet om att bekämpa våld mot kvinnor och våld i hemmet. Konventionen kommer att diskuteras i ministerrådet och Europaparlamentet, vars godkännande krävs för att EU ska ansluta sig. Kommissionen föreslår att EU ansluter sig till konventionen inom ramen för sin behörighet och tillsammans med medlemsstaterna.

Istanbulkonventionen lades fram 2011 och trädde i kraft i augusti 2014. Konventionen erkänner våld mot kvinnor som en kränkning av de mänskliga rättigheterna och en fråga om ojämställdhet. Den tar upp våld mot kvinnor genom åtgärder som syftar till att förebygga våld, skydda offren och åtala förövarna (preventing, protecting, prosecuting).

Under våren har ett antal medlemstater skrivit under Istanbulkonventionen. Tack vare att Lettland, Tjeckien och Bulgarien i slutet av maj undertecknade Istanbulkonventionen har alla EU:s 28 medlemsstater nu undertecknat konventionen. Fjorton medlemsstater (Österrike, Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Italien, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Slovenien, Spanien, Rumänien och Sverige) har redan ratificerat konventionen medan fjorton medlemsstater har undertecknat men ännu inte ratificerat den.

EU:s anslutning till konventionen kommer att medföra bland annat följande fördelar:

- ✦ *Ett mandat för bättre uppgiftsinsamling på EU-nivå.* För närvarande finns det inte tillräckligt med uppgifter för att visa omfattningen och karaktären av det våld som utövas mot kvinnor. Om EU ansluter sig till konventionen skulle det tvinga medlemsstaterna att samla in och översända korrekta och jämförbara uppgifter till Eurostat, EU:s statistikkontor. Bättre förståelse för problemkomplexet kan bidra till att åtgärda det.
- ✦ *Ansvarsskyldighet för EU på internationell nivå.* EU kommer att rapportera genom konventionens kontrollorgan om korrekt och effektiv tillämpning av de delar av konventionen som EU ansvarar för. Detta kommer också att stärka EU:s roll när det gäller att bekämpa könsrelaterat våld internationellt. SKL kommer att bevaka frågans utveckling framgent. SKL arbetar med att stödja kommuner, landsting och regioner med att utveckla kvinnofridsarbetet. Förbundet arbetar

också för att tidigt våldsförebyggande arbete ska uppmärksammas mer och få ökade resurser. SKL har ett nätverk för personer i kommuner, lands-ting och regioner som arbetar för kvinnofrid och mot våld i nära relationer. Nätverket erbjuder erfarenhets- och kunskapsutbyte och syftar till ökad samordning i kvinnofridsarbetet.

SKL: *Kvinnofrid, Öppna jämförelser: våld i nära relationer 2016*

Kommissionen: *Förslag om att EU ska ansluta sig till Istanbulkonventionen, Faktablad om Istanbulkonventionen, Rapport om skillnad mellan könen gällande välmående*

Europarådet: *Istanbulkonventionen, Hemsida för information om Istanbulkonventionen*

Regeringen: *Fakta-PM*

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

De offentliga arbetsgivarna på europeisk nivå antar positionspapper om jämställdhet

I ett samarbetsprojekt har CEEP, den europeiska paraplyorganisationen för offentliga arbetsgivare, för första gången kommit överens om ett positions-papper om jämställdhet kallat Opinion on Gender Equality - Progressing to 2020. Jämställdhet, menar CEEP, omfattar ett stort antal frågor såsom lika lön, balans mellan arbete och privatliv, representation i beslutsfattandet på högre nivåer, utbildning och kompetensutveckling. Det är avgörande att ta ett helhetsgrepp kring arbetet med jämställdhetsfrågor och se att problematiken är sammanlänkad och har en förstärkande effekt.

I dokumentet slår CEEP fast ett antal ståndpunkter om jämställdhet vilka kommer att ligga till grund för arbetet med jämställdhetsfrågor fram till och med 2020. Dessa ståndpunkter kommer att vara vägledande för organisationens svar på eventuella samråd och kommande lagstiftningsinitiativ likväl som kommande samarbete och eventuella förhandlingar med arbetsmarknadens parter på europeisk nivå.

SKL: *CEEP Sverige*

CEEP: *Hemsida, Positionspapperet*

Kontaktperson:

Jeanette Grenfors, jeanette.grenfors@skl.se, 08-452 74 52

Digitalisering och utbildning

PRIORITERAD FRÅGA 2016 – Den digitala inre marknaden

Den digitala inre marknaden är en av kommissionens tio prioriteringar för mandatperioden och av central betydelse för Europas ekonomi, sysselsättning och tillväxt. En fullt utvecklad digital inre marknad väntas kunna erbjuda alla sektorer i samhället stora möjligheter. Den digitala inre marknaden och dess möjligheter till en smartare välfärd är en prioriterad EU-fråga för SKL under 2016.

EU-kommissionens insatser inom området utgår ifrån den strategi för en digital inre marknad som presenterades i maj 2015. Att den digitala inre marknaden är ett viktigt område för EU-kommissionen blev tydligt under våren 2016 då kommissionen lagt fram en lång rad förslag och initiativ för att skapa förutsättningar för digital tillväxt och bygga bort digitala hinder på den inre marknaden. Under hösten kommer förbundet fortsätta att aktivt bevaka och informera om vilka möjligheter och utmaningar EU-initiativen innebär för kommunernas och landstingens verksamheter.

I maj i år presenterade EU-kommissionen ett paket av initiativ som ska underlätta för konsumenter och företag att enklare och säkrare kunna sälja produkter och tjänster online över gränserna. Paketet innehåller tre lagförslag om att ta bort omotiverad blockering av digitalt innehåll, så kallad geoblocking, öka transparensen kring paketleveranser och förbättra konsumentskyddet vid e-handel över

gränserna. Givet utkomsten av förhandlingarna i parlamentet och rådet kommer förändringarna träda i kraft 2017. Samtidigt presenterade kommissionen ett förslag för att uppdatera EU-bestämmelserna för audiovisuella medier och en strategi för att förenkla användningen av online-plattformar i Europa på ett säkert sätt. Vidare har kommissionen aviserat att den under hösten 2016 kommer utreda åtgärder för att modernisera upphovsrättslagstiftningen för att anpassa den till den digitala utvecklingen samt se över rådande IPRED-lagstiftning för skydd av immateriella rättigheter.

EU-kommissionen har dessutom aviserat ett kommande förslag för att underlätta dataflöden på den inre marknaden. Innan utgången av 2016 väntas också initiativ för att ta bort omotiverade restriktioner på lokalisering av lagring av data och adressera frågor om ägarskap, tillgång och användbarhet av data.

Handlingsplan för e-Förvaltning 2016-2020

Ett prioriterat arbete för SKL under året är att särskilt bevaka kommissionens handlingsplan för e-förvaltning 2016-2020 som är ett viktigt dokument för att driva på digitaliseringsutvecklingen i Europa och i Sverige. Handlingsplanen presenterades av EU-kommissionen i april i år tillsammans med tre andra åtgärder i en plan för att hjälpa industrin, små och medelstora företag, forskare och myndigheter i EU att till fullo dra nytta av ny teknik.

Handlingsplanen kommer att gälla för åren 2016-2020 och kommer att vara flexibel under femårsperioden och teman kan komma att läggas till och tas bort. Kommissionen har velat öka det aktiva deltagandet av myndigheter, civilsamhälle, företag och medborgare i framtagandet av handlingsplanen och genomförde därför under 2015 en rad konsultationsmöten om handlingsplanen där SKL deltog. SKL har även svarat på det öppna samrådet om handlingsplanen som pågick fram till och med slutet av januari 2016.

Martin Andreasson (M), Västra Götalandsregionen, har utsetts till rapportör för Regionkommitténs yttrande över handlingsplanen för e-förvaltning. SKL har bistått med expertstöd i framtagandet av yttrandet som väntas antas slutgiltigt i plenum i oktober.

Förbundet kommer under hösten att fortsätta bevaka att lokala och regionala myndigheters avgörande roll i utvecklingen bejakas i handlingsplanens implementering och vidare utveckling.

Gränsöverskridande e-förvaltning – standarder

Parallellt fortsätter viktiga arbeten för att skapa en digital inre marknad, såsom förordningen eIDAS för en Europeisk e-legitimation, standardiseringsarbetet ISA och e-SENS för gränsöverskridande digitala tjänster på den inre marknaden. Dessa initiativ samordnas inom ramen för handlingsplanen för e-förvaltningen och Fonden för ett sammanlänkat Europa. SKL kommer under hösten fortsätta arbeta för att kommuner och laddsting i större utsträckning blir delaktiga i dessa arbeten och ges möjligheter att ta del av standarder som gynnar deras digitaliseringsutveckling.

SKL: SKL:s prioriterade EU-frågor 2016, Digitalisering

Kommissionen: Digitala inre marknaden, Handlingsplan för e-förvaltning 2016-2020

Regionkommittén: SEDEC-utskottet, Utkast till yttrandet

Övrigt: eIDAS, e-SENS, ISA2

Kontaktperson:

Per-Erik Nyström, per-erik.nystrom@skl.se, 08-452 78 41

Aktiviteter inom e-upphandling och e-handel fortsätter

I upphandlingsdirektiven från 2014 finns bestämmelser om elektronisk upphandling som bland annat anger att inom några år måste anbud lämnas elektroniskt. Det finns också bestämmelser om olika nya elektroniska förfaranden.

EU-kommissionen har en expertgrupp med representanter från alla medlemsstater som ska främja införandet av e-upphandling (EXEP). Gruppen verkar kunskapsbyggande och ger råd kring tolkningsfrågor av direktivet vad avser de e-relaterade delarna, införande, interoperabilitet och standarder. Från Sverige deltar representanter från Finansdepartementet och SKL.

I december bildades ett nationellt e-upphandlingsforum. Det arrangeras av Upphandlingsmyndigheten, SKL och Ekonomistyrningsverket, ESV, inom ramen för en samverkan kallat SFTI. Syftet med forumet är att främja införandet av e-upphandling, ge input till expertgruppen samt få återkoppling från detta. I forumet deltar såväl offentlig som privat sektor.

ESV är ansvarig för Open PEPPOL, ett koncept för infrastruktur för informationsutbyte inom och mellan medlemsstaterna på området elektroniska inköp. I november 2014 fattades inom SFTI ett beslut om att rekommendera PEPPOL:s infrastruktur för e-handel i offentlig sektor i Sverige.

Under 2015 har standardiseringsarbetet i CEN (European Committee for Standardization) om utveckling av elektroniska meddelanden inom offentlig upphandling fortsatt inom workshopen CEN/BII. I december blev arbetet klart och publicerades. Återstående delar som behöver vidareutvecklas kommer att föras vidare till den nya kommitté som bildats inom CEN, PC 440, där såväl e-handel som e-upphandling ingår. SKL kommer att delta aktivt i detta arbete. En svensk så kallad spegelkommitté är under bildande inom SIS.

Resultatet av de föregående faserna av CEN/ BII används av ett antal länder. I Sverige används bland annat de rekommenderade standarderna Svekatolog, Sveorder, Sveleveransavisering och Svefaktura inom konceptet Svehandel.

SKL: e-handel och e-upphandling

Kommissionen: E-upphandling

Övrigt: CEN, SFTI, OpenPEPPOL, eSENS

Kontaktperson:

Kerstin Wiss Holmdahl, kerstin.wiss.holmdahl@skl.se, 08-452 79 87

Europeisk standard och utredning om e-fakturering i offentlig sektor

Direktivet om elektronisk fakturering vid offentlig upphandling antogs 2014. I direktivet framgår det att en europeisk standard för elektronisk fakturering ska utarbetas. En förteckning över ett begränsat antal

format som överensstämmer med standarden ska tillhandahållas.

Medlemsstaterna ska säkerställa att upphandlande myndigheter och enheter tar emot och behandlar elektroniska fakturor som överensstämmer med denna standard och med någon av de format som offentliggjorts. Direktivet får ses som ett led i övergången till en papperslös offentlig förvaltning.

Medlemsstaterna ska genomföra direktivet senast den 27 november 2018 under förutsättning att standarden publicerats 18 månader före detta datum. Medlemsstaterna får skjuta upp skyldigheten att ta emot och behandla e-fakturor när det gäller myndigheter under den centrala nivån, exempelvis kommuner, till ytterligare 12 månader senare, det vill säga senast den 27 april 2019.

Under våren 2016 ägde ett remissförfarande rum kring en föreslagen standard. Arbetet med standarden genomförs inom CEN (European Committee for Standardization) i samarbete med de nationella standardiseringsorganisationerna. I Sverige utgörs dessa av SKL och Ekonomistyrningsverket, ESV, samt intressenter från den privata sektorn.

I januari 2015 gav regeringen i uppdrag åt ESV att utreda förutsättningarna för offentlig sektor att enbart ta emot elektroniska fakturor. Uppdraget slutfördes i maj 2015. Både myndigheter, kommuner, landsting och leverantörer inkom med synpunkter. I rapporten till regeringen föreslår ESV att det ska bli obligatoriskt för företag att sända sina fakturor elektroniskt till såväl staten såsom kommuner och landsting/regioner, dock med vissa undantag som måste bestämmas. Frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Under året fortsätter det europeiska flerpartsforumet om e-fakturerings verksamhet. Frågor relaterade till juridiska frågor hanteras, liksom kopplingen till standarder och spridning. Nationella forum för detta arbete finns i medlemsstaterna. Det svenska forumet drivs av Nätverket för Elektroniska Affärer (NEA) där SKL deltar.

SKL: *E-handel och e-upphandling*

Kommissionen: *E-fakturerings*

Regeringen: *Uppdrag att analysera konsekvenserna av ett krav på e-fakturerings*

Ekonomistyrningsverket: *Myndigheternas e-handel*

Övrigt: *CEN, SFTI, NEA*

Kontaktperson:

Kerstin Wiss Holmdahl, kerstin.wiss.holmdahl@skl.se,

08-452 79 87

10 åtgärder för att höja kompetensen i Europa

Kommissionen har i juni presenterat förslag om en ny kompetensagenda för Europa. Medlemsländerna uppmanas att satsa på högkvalitativ kompetensutveckling som tar hänsyn till arbetsmarknadens behov.

Studier visar att 70 miljoner européer saknar tillräcklig läs- och skrivförmåga. Ännu fler har bristande it- och räknefärdigheter. Samtidigt har många personer i EU arbeten som inte matchar deras kompetens och intressen. Detta gäller särskilt unga akademiker. Av arbetsgivarna i Europa har hela 40 procent svårt att hitta personer med den kompetens som behövs för att företagen ska växa och bidra till innovation. Kommissionen anser att alltför få människor har det entreprenörstänkande och de färdigheter som behövs för att starta eget och kontinuerligt anpassa sig till arbetsmarknadens föränderliga krav.

För att lösa dessa utmaningar lanserade kommissionen i juni i år ett antal åtgärder som ska synliggöra och stärka kompetensfrågan och förbättra erkännande av kompetens både lokalt, nationellt och på EU-nivå, i skolor och universitet och på arbetsmarknaden.

Bland dessa initiativ finns en kompetensgaranti för att säkerställa grundläggande läs- och skrivkunnet, färdigheter i matematik samt digital kompetens hos den vuxna befolkningen. En genomarbetning av den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF) kommer dessutom att ske, liksom en plan för branschsamverkan i syfte att utveckla kompetensinventeringar, med fokus på digital kompetens och digitala arbetstillfällen.

Ytterligare åtgärder kommer att lanseras senare i år och under 2017. Det handlar om verktyg för kartläggning av kompetenser hos personer utanför EU för att stödja en tidig kartläggning av kompetens och kvalifikationer bland asylsökande, flyktingar och andra migranter. En översyn av bestämmelserna om Europass aktualiseras i syfte att erbjuda människor bättre och smidigare former för att presentera sin kompetens och få värdefull information i realtid om kompetensbehov och kompetensstrender inför karriär- eller utbildningsval. Yrkesutbildningarna ska bli mer attraktiva genom att möjligheter till lärande på arbetsplatsen främjas samt att de goda utsikterna på arbetsmarknaden uppmärksammas.

Ministerrådet antog 2006 rekommendationer om nyckelkompetenser för livslångt lärande, med ett särskilt fokus på entreprenörskap och innovativt tänkande. En översyn av dessa rekommendationer aktualiseras nu. Insatser kommer vidare att ske i syfte att följa utexaminerade och förbättra informationen om akademikers utveckling på arbetsmarknaden.

Marie-Louise Rönnmark (S), Umeå kommun, har utsetts till rapportör för Regionkommitténs yttrande över kommissionens initiativ. SKL bistår med expertstöd i framskrivandet av yttrandet. Yttrandet väntas antas i plenum i december 2016.

Kommissionen: *En ny kompetensagenda för Europa,*
Pressmeddelande

Kontaktperson:

Mats Söderberg, mats.soderberg@skl.se, 08-452 79 42

Svenska delegationen i Regionkommittén

Europeiska regionkommittén är ett rådgivande organ med uppgift att bedöma EU:s lagstiftning och politik ur ett lokalt och regionalt perspektiv. Kommittén består av 350 ledamöter och 350 suppleanter som alla är folkvalda i kommuner och regioner i EU:s 28 medlemsländer.

Sverige företräds av 12 ledamöter och 12 ersättare. Alla svenska ledamöter arbetar i ett av Regionkommitténs sex utskott. Markerade politiker (*) är ordinarie ledamöter. SKL ger administrativt och sakkunnigt stöd till den svenska delegationen. Ledamöterna är även adjungerade i SKL:s sakberedningar.

CIVEX-utskottet

Utskottet för medborgarskap, styresformer, institutionella frågor och yttre förbindelser. Aktuella frågor under hösten är bland annat reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet.

COTER-utskottet

Utskottet för territoriell sammanhållningspolitik och EU:s budget. Aktuella frågor under hösten är bland annat den framtida sammanhållningspolitiken samt EU:s strategi för luftfart som Ulrika Landergren är rapportör för.

Heléne Fritzon (S)*
Kristianstads kommun

Jelena Drenjanin (M)*
Huddinge kommun

Ulrika Landergren (L)*
Kungsbacka kommun

Ilmar Reepalu (S)*
Delegationsordförande
Malmö stad

Anna Ljungdell (S)*
Nynäshamns kommun

Åsa Ågren
Wikström (M)
Umeå kommun

Anders Knape (M)*
Vice-delegationsordförande
Karlstads kommun

Tomas Riste (S)*
Landstinget Värmland

ECON-utskottet

Utskottet för ekonomisk politik. Aktuella frågor under hösten är bland annat statligt stöd och tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, handlingsplanen för mervärdesskatt samt automatiska stabilisatorer som Carl Fredrik Graf är rapportör för.

Paul Lindquist (M)*
Stockholms läns landsting

Carl Fredrik Graf (M)
Halmstads kommun

ENVE-utskottet

Utskottet för miljö, klimatförändringar och energi. Aktuella frågor under hösten är bland annat handlingsplanen för cirkulär ekonomi och strategin för hållbar uppvärmning och nedkylning.

Joakim Larsson (MP)*
Västra Götalandsregionen

Jonny Lundin (C)
Härnösands kommun

Krister Andersson (S)
Västra Götalandsregionen

Erik Pelling (S)
Uppsala kommun

Carl Johan Sonesson (M)
Region Skåne

Glenn Nordlund (S)
Örnsköldsviks kommun

NAT-utskottet

Utskottet för naturresurser och hälsa. Aktuella frågor under hösten är bland annat arbetet med alkoholrelaterade frågor på EU-nivå som Ewa-May Karlsson är rapportör för.

Ewa-May Karlsson (C)*
Vindelns kommun

Birgitta Sacrédeus (KD)
Region Dalarna

Yoomi Renström (S)*
Ordförande för
SEDEC-utskottet
Ovanåkers kommun

Martin Andreasson (M)*
Västra Götalandsregionen

SEDEC-utskottet

Utskottet för socialpolitik, utbildning, sysselsättning, forskning och kultur. Aktuella frågor under hösten är bland annat utstationeringsdirektivet som Yoomi Renström är rapportör för, handlingsplanen för e-förvaltning och en ny kompetensagenda för EU som Martin Andreasson respektive Marie-Louise Rönmark är rapportör för.

Marie Sällström (S)
Landstinget Blekinge

Xamuel Gonzalez
Westling (V)
Hofors kommun

Marie-Louise
Rönmark (S)
Umeå kommun

SKL:s ledamöter i CEMR

SKL är medlemmar i de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, CEMR. Organisationen bedriver ett systematiskt påverkansarbete gentemot EU:s lagstiftning och främjar samarbete mellan sina medlemmar. SKL företräds av fyra ledamöter i CEMR:s beslutande organ, Policy Committee. Carola Gunnarsson är CEMR:s talesperson för sammanhållningspolitiken och territoriell utveckling. Ilmar Reepalu är CEMR:s talesperson för urbana frågor.

I CEMR:s globala motsvarighet, UCLG, är Lena Micko ledamot och Anders Knape ersättare.

Ledamöter

Lena Micko (S)
SKL:s ordförande
Linköpings kommun

Ilmar Reepalu (S)
Ordförande, SKL:s
internationella beredning
Malmö stad

Anna Ljungdell (S)
Regionkommittén
Nynäshamns kommun

Emil Broberg (V)
SKL:s 3:e vice ordförande
Region Östergötland

Anders Knape (M)
SKL:s 2:e vice ordförande
Karlstads kommun

Carola Gunnarsson (C)
SKL:s styrelse
Sala kommun

Elisabeth Unell (M)
SKL:s styrelse
Västerås stad

Svenska delegationen i CLRAE

Europarådet arbetar för att främja demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer. Kongressen för lokala och regionala myndigheter (CLRAE) är en del av Europarådet och arbetar med dessa frågor på lokal och regional nivå. CLRAE ansvarar för övervakningen av hur konventionen om kommunal självstyrelse tillämpas i medlemsstaterna.

Sverige företräds av sex ledamöter och sex suppleanter som alla är folkvalda i svenska kommuner, landsting och regioner.

Ledamöter

Yoomi Renström (S)
Delegationsordförande
Ovanåkers kommun

Anders Knape (M)
Vice delegationsordförande
Ordförande, Lokala kammaren
Karlstads kommun

Björn Jansson (S)
Region Gotland

Anneli Hulthén (S)
Göteborgs stad

Johan Rocklind (S)
Gnesta kommun

Thomas Andersson (C)
Region Jämtland Härjedalen

Henrik Hammar (M)
Örkelljunga kommun

Ella Bohlin (KD)
Stockholms läns landsting

Inger Linge (M)
Ekerö kommun

Inger Schörling (MP)
Gävle kommun

Ordlista

A

Acquis communautaire

Franskt begrepp som syftar på hela EU:s regelverk, det vill säga medlemsstaternas gemensamma skyldigheter och rättigheter.

Amsterdamfördraget

EU-fördrag som undertecknades 1997 och trädde i kraft den 1 maj 1999. Det innehåller tillägg och ändringar av de fördrag som utgör grunden för EU.

B

Befogenhetsfördelning

Fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna delas in i tre typer:

- › Delade befogenheter (vanligast): Både EU och medlemsstaterna har rätt att stifta lagar inom ett visst område
- › Exklusiva befogenheter för EU: Medlemsstaterna har oåterkalleligen av sagt sig alla möjligheter att agera
- › Stödjande befogenheter: EU kan endast samordna och uppmuntra medlemsstaternas agerande. Principerna om subsidiaritet och proportionalitet styr ansvarsfördelningen så att denna indelning respekteras

Beslut

Ett beslut är en rättsakt som till alla delar är bindande för dem det är riktat till. Det kan vara riktat direkt till en eller flera medlemsstater, till enskilda företag eller till individer.

Bästa praxis

Ett sätt för regeringarna att effektivisera politiken inom EU är att se efter vad som pågår i övriga medlemsstater och vad som fungerar bäst. Sedan kan de ta till sig denna "bästa praxis" och anpassa den till sina egna nationella och lokala sammanhang.

C

Coreper

Coreper står för franskans Comité des représentants permanents, det vill säga Ständiga representanternas kommitté. I Coreper förbereds de ärenden som tas upp på rådets möten.

CLRAE

The Congress of Local and Regional Authorities (CLRAE) är en del av Europarådet vars roll är att främja lokal och regional demokrati och stärka det lokala och regionala självstyret. Inom Europarådet är det CLRAE som ansvarar för övervakningen av hur Europakonventionen om kommunal självstyrelse tillämpas i medlemsstaterna. CLRAE består av 648 ledamöter som alla är folkvalda i kommuner och regioner i Europarådets 47 medlemsstater. Sverige företräds av sex ledamöter och sex suppleanter.

D

Direktiv

Rättsakt som är riktad till medlemsstaterna och bindande vad gäller de mål som ska uppnås och tidpunkter för dessa. Medlemsstaterna beslutar själva vad som ska göras för att föreskrifterna i direktivet ska uppfyllas.

Dubbel majoritet

Dubbel majoritet är det antal röster som krävs i rådet för att ett beslut ska antas när frågor behandlas. Dubbel majoritet definieras som minst 55 procent av rådets medlemmar vilka ska företräda minst 15 medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 procent av unionens befolkning.

E

EES

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet består av EU:s medlemsstater samt Island, Norge och Liechtenstein. EES-avtalet innebär huvudsakligen att EU:s regler för den inre marknaden med fri rörlighet över gränserna för varor, personer, tjänster och kapital ska gälla i alla 31 länder.

Enhällighet

Termen enhällighet innebär att alla medlemsstater i rådet måste vara överens för att ett förslag ska kunna antas. Eftersom detta försvårar beslutsprocessen i en union med 28 länder gäller nu regeln om enhällighet endast på särskilt känsliga områden, som beskattning och den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Europa 2020-strategin

Europa 2020-strategin antogs 2010 och är EU:s strategi för ökad ekonomisk tillväxt, jobb och välstånd i EU:s medlemsstater och i helhet. Strategin syftar till att skapa smart, hållbar tillväxt för alla.

Europaparlamentet

EU:s enda direkt folkvalda institution. Europaparlamentet har gradvis fått utökad makt och beslutar i dag tillsammans med rådet i lagstiftningsfrågor på de flesta områden. Parlamentet antar också budgeten och kontrollerar kommissionen politiskt. Europaparlamentet består av 751 ledamöter utsedda för fem år genom direkta val i medlemsstaterna. Sverige har 20 platser. Varje medlemsstat ska företrädas av högst 96 och minst 6 ledamöter.

Europarådet

Europarådet är inte någon EU-institution, utan en mellanstatlig organisation med säte i Strasbourg. Europarådet strävar bl.a. efter att värna de mänskliga rättigheterna, främja den kulturella mångfalden i Europa och bekämpa samhällsproblem som främlingsfientlighet och intolerans.

Europeiska centralbanken (ECB)

Europeiska centralbanken etablerades 1998 och är baserad i Frankfurt. Banken sköter penningpolitiken för de 19 medlemsstater som ingår i euroområdet. Dess huvuduppgift är att upprätthålla prisstabiliteten i euroområdet och genomföra den europeiska valutapolitiken, som fastställs av Europeiska centralbankssystemet (ECBS).

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK)

Ett av EU:s remissorgan vars ledamöter representerar civilsamhället. Kommittén har 353 ledamöter. Sverige representeras av företrädare från bland andra Svenskt Näringsliv, LRF och fackförbunden.

Europeiska gemenskapen (EG)

EG upprättades genom Romfördraget 1957, främst för att skapa en gemensam marknad utan inre gränser. EG var tidigare den del av EU-samarbetet som rymde politik för bl.a. transporter, konkurrens, fiske och jordbruk, energi och miljö. Med Lissabonfördraget ersattes och efterträddes EG av EU.

Europeiska kommissionen

Den institution som representerar och försvarar hela EU:s intressen. Kommissionen har ensamrätt på att lägga fram nya lagförslag och handlingsprogram och ansvarar för att Europaparlamentets och

rådets beslut genomförs. Den består av en ledamot från varje medlemsstat. Ordförande är för närvarande luxemburgaren Jean-Claude Juncker. Ledamöterna beslutar kollektivt men har olika ansvarsområden. Mandatperioden är fem år. Efter varje val till Europaparlamentet ska en ny kommission utses.

Europeiska ombudsmannen

Europeiska ombudsmannen inrättades 1992 för att trygga en god och öppen förvaltning i EU-institutionerna. Ombudsmannen tar emot klagomål från EU-medborgare och juridiska personer i medlemsstaterna gällande bristfällig förvaltning vid EU:s institutioner eller organ (utom domstolarna).

Europeiska rådet

Europeiska rådet består av en ordförande, EU:s stats- eller regeringschefer samt kommissionens ordförande. Dess huvudsakliga uppgift är att dra upp politiska riktlinjer för EU:s utveckling. Europeiska rådet möts minst fyra gånger per år. Dess möten kallas informellt för toppmöten. Europeiska rådets ordförande väljs för en period av två och ett halvt år.

Europeiska terminen

En årligen återkommande sexmånadersperiod när medlemsstaternas budget och strukturpolitik ska granskas så att oförenligheter och framväxande obalanser kan upptäckas. Tanken är att stärka samordningen i det skede då viktiga budgetbeslut ännu är under behandling.

Europeiska unionens domstol

Består dels av domstolen med 28 domare och nio generaladvokater, dels den s.k. tribunalen (tidigare kallad förstainstansrätten) med 28 domare, alla utsedda för sex år på förslag från medlemsstaterna. EU-domstolen tolkar EU-rätten och lämnar förhandsavgöranden om reglernas innebörd på begäran av nationella domstolar. Den dömer i mål mellan medlemsstaterna, mellan EU:s institutioner, mellan EU och medlemsstaterna samt mellan EU och medborgarna. Domstolens utslag är bindande.

Europeiska unionens råd

Europeiska unionens råd är även informellt känt som ministerrådet. Denna institution består av medlemsstaternas ministrar, eller deras företrädare. Sammansättningen varierar med sakfrågorna. Rådet sammanträder regelbundet för att fatta detaljbeslut och anta EU-lagar. Som huvudregel måste rådet och Europaparlamentet vara överens för att EU ska kunna anta lagar.

F**Fördjupade samarbeten**

Ett arrangemang där minst nio medlemsstater samarbetar inom ett visst område, medan övriga EU-länder ännu inte kan eller vill ansluta sig i det skedet. De medlemsstater som står utanför har emellertid rätt att få ansluta sig senare om de så önskar.

Fördrag

När Europeiska kol- och stålgemenskapen skapades 1951 innebar det startsignalen för mer än 50 års utarbetande av europeiska fördrag. Sedan dess har närmare 20 fördrag undertecknats. Vissa har tillfört ändringar i ursprungstexten, medan andra gett upphov till nya texter. De viktigaste fördragen är:

- › Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG-fördraget, EG-fördraget eller Romfördraget) 1958
- › Europeiska enhetsakten 1987
- › Fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget eller Maastrichtfördraget) 1993
- › Amsterdamfördraget 1999
- › Nicefördraget 2003
- › Lissabonfördraget 2009

När man talar om ”fördragen” syftar det på fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) i deras lydelse enligt Lissabonfördraget.

Förordning

Rättsakt i EU-rätten som gäller alla medlemsstater, företag, myndigheter och medborgare. Förordningar gäller som lag direkt i EU-länderna såsom de är skrivna, vilket betyder att de inte får omvandlas till andra lagar eller bestämmelser i medlemsstaterna.

G**Grönbok**

En grönbok är ett dokument som kommissionen offentliggör för att stimulera till diskussion i en särskild fråga. Genom en grönbok uppmanas berörda parter (organisationer och enskilda) att delta i en debatt om förslagen i grönboken. Ibland ligger den som grund för förslag till lagstiftning som sedan presenteras i en vitbok.

H**Harmonisering**

Harmonisering innebär att bringa nationella lagar i överensstämmelse med varandra. Syftet är oftast att ta bort nationella hinder för den fria rörligheten för arbetstagare, varor, tjänster och kapital. EU ser till att medlemsstaternas regler ställer likartade krav på medborgarna och att vissa minimikrav införs i varje land. Harmonisering kan också innebära att man samordnar nationella tekniska regler så att det går att handla fritt med varor och tjänster inom EU. Det innebär att medlemsstaterna erkänner varandras regler för säkra produkter.

I**Inre marknaden**

EU-ländernas gemensamma marknad sedan 1992, med fri rörlighet över gränserna för personer, varor, tjänster och kapital.

K**Kommissionen**

Se Europeiska kommissionen.

L**Lissabonfördraget**

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 och medför ändringar i EU-fördraget och EG-fördraget (döps om till EUF-fördraget). Det nya fördraget innebär bl.a. att Europeiska rådet väljer en permanent ordförande och att unionen utser en person som ska föra unionens talan i utrikespolitiska frågor. De nationella parlamenten får möjlighet att granska vissa nya förslag från kommissionen och skicka tillbaka dem för omarbetning om de skulle bryta mot subsidiaritetsprincipen, dvs. att beslut ska fattas på lägsta effektiva nivå.

Fördraget ses av SKL som ett steg framåt för den lokala och regionala nivån i EU. För första gången erkänns den lokala och regionala självstyrelsen i fördragen. Tidigare har subsidiaritetsprincipen enbart gällt mellan EU och medlemsstaterna, men nu inkluderas även lokal och regional nivå. Kommissionen ska också ta större hänsyn till vilka konsekvenser ett lagförslag kan få på lokal och regional nivå. Regionkommittén har fått en tyngre roll och en möjlighet att gå till EU-domstolen om subsidiaritetsprincipen inte följts eller om kommittén inte har konsulterats i frågor där den skulle ha blivit tillfrågad.

Lissabonstrategin

Lissabonstrategin gick ut på ”att göra EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi med fler och bättre arbetstillfällen” till 2010. EU:s nya tillväxt- och sysselsättningsstrategi Europa 2020-strategin antogs 2010.

Lojalitetsprincipen

Innebär att varje medlemsstat ska vidta alla de åtgärder som krävs för att uppfylla de förpliktelser som följer av fördragen eller av åtgärder som en EU institution har vidtagit.

M

Maastrichtfördraget

Fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) undertecknades 1992 i Maastricht och trädde i kraft 1993. Fördraget skapade strukturen med tre pelare och utökade därmed EU:s befogenheter till att gälla polissamarbete, straffrättsligt samarbete samt en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik. Från att ha varit en ekonomisk gemenskap blev det nu en politisk union med ett nyinrättat medborgarskap.

Medbeslutandeförfarandet

Se Ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Meddelande

Dokument som kommissionen ger ut. Det finns flera olika sorter. I ett tolkningsmeddelande ger kommissionen sin syn på hur exempelvis ett direktiv ska appliceras.

Medlemsstat

Länderna som är med i EU kallas ”medlemsstater”. Begreppet jämföras ofta med deras regeringar. I EU finns 28 medlemsstater: Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Estland, Grekland, Spanien, Frankrike, Irland, Italien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Nederländerna, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Finland, Sverige, Kroatien och Storbritannien (i EU går landet under benämningen Förenade kungariket).

Mellanstatlighet

Mellanstatlighet innebär att beslutsmakten stannar hos medlemsstaterna och att enhällighet krävs för beslut. Inom EU fattas besluten i exempelvis säkerhets- och försvarsfrågor uteslutande genom mellanstatliga överenskommelser. Dessa mellanstatliga beslut fattas vid rådets möten eller på högsta nivå av

medlemsstaternas stats- och regeringschefer i samband med Europeiska rådets möten.

Ministerrådet

Se Europeiska unionens råd.

N

Nicefördraget

EU-fördrag som antogs i Nice i december 2000 och trädde i kraft i februari 2003. Fördraget medförde en ny maktfördelning mellan medlemsstaterna för att anpassa EU till utvidgningen; antalet kommissionärer minskades från 30 till 25, användning av omröstning med kvalificerad majoritet utökades och ny röstvägning inom rådet infördes.

O

Ordförandeskap

Ordförandeskapet i rådet roterar och innehas av en medlemsstat under sex månader. Landet ska se till att rådets arbete flyter smidigt.

Slovakien innehar ordförandeskapet under hösten 2016 och Malta under våren 2017. Sverige var ordförande andra halvåret 2009 och första halvan av 2001.

Ordinarie lagstiftningsförfarandet

Huvudregeln för att fatta beslut i EU. Kommissionen lägger förslag och Europaparlamentet och rådet måste sedan vara överens för att beslutet ska kunna antas. Detta gick innan Lissabonfördraget trädde i kraft under benämningen ”medbeslutandeförfarandet”.

P

Pelare

De tre pelarna avsåg tidigare indelningen av EU:s verksamhet i skilda politikområden. Denna indelning avskaffades när Lissabonfördraget trädde i kraft 2009. Den första pelaren, EG, rörde bland annat den inre marknaden och EMU. Beslut fattades enligt ”gemenskapsmetoden” och involverade kommissionen, parlamentet och rådet.

Den andra pelaren omfattade den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp), där beslut fattades av rådet ensamt.

Den tredje pelaren innefattade det polisiära och straffrättsliga samarbetet, där rådet ensamt fattade besluten.

Olika beslutsprocesser användes i de olika pelarna.

Den första pelaren var överstatlig och rådet fattade oftast beslut med kvalificerad majoritet. Inom de andra pelarna, som var mellanstatliga, hade även medlemsstaterna initiativrätt och rådet var tvunget att fatta sina beslut med enhällighet, det vill säga att alla länder hade vetorätt.

Proportionalitetsprincipen

Proportionalitetsprincipen reglerar EU:s befogenheter, alltså vad EU-institutionerna får göra. Enligt principen får institutionerna endast vidta åtgärder om det är nödvändigt för att uppnå målen i fördragen. Agerandets omfattning ska således stå i proportion till målet. När EU kan använda olika metoder som ger samma effekt ska den metod som ger medlemsstaterna och EU-medborgarna störst frihet väljas.

R

Rapportör

I Europaparlamentet utses en föredragande, informellt kallad ”rapportör”, för varje lagstiftningsärende eller initiativ. Föredragandens förslag diskuteras, ändras och antas genom omröstning i utskottet innan plenarsessionen. Debatten och omröstningen i parlamentet sker utifrån betänkandet. Systemet med ”rapportörer” finns även i ReK och EESK.

Rekommendationer

Rättsakter som utfärdas av rådet eller kommissionen och som, till skillnad från andra rättsakter, inte är rättsligt bindande.

Refit

Refit (Regulatory Fitness and Performance Programme) är kommissionens program om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat. Målet är att förenkla EU-lagstiftningen och minska kostnaderna för att följa den.

Regionkommittén (ReK)

Regionkommittén inrättades 1992 genom Maastrichtfördraget och påbörjade sin verksamhet 1994. Det är ett rådgivande organ som ger lokala och regionala myndigheter inflytande över EU:s beslutsprocess. ReK består av 350 politiker från lokal och regional nivå, utsedda av rådet för en period om fem år. Ledamöterna ska vara valda företrädare för ett lokalt eller regionalt organ eller vara politiskt ansvariga inför en vald församling. Sverige har tolv ordinarie ledamöter och tolv ersättare.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen rådfrågar ReK i frågor som rör regionala och lokala intressen. Kommittén ska rådfrågas på ett stort antal områden, så som bland annat ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, sysselsättning, socialpolitik, transeuropeiska nät, energi och telekommunikation, utbildnings- och ungdomsfrågor, kultur, miljö, folkhälsa och transporter. ReK kan även avge yttranden på eget initiativ.

Rådet

Det finns tre olika europeiska organisationer med ordet ”råd” i namnet: Europeiska unionens råd (ministerrådet), Europeiska rådet och Europarådet. Oftast avses dock ministerrådet när man talar om rådet.

Rättsakter

Med rättsakter avses de instrument som EU-institutionerna kan använda för att utföra sina uppgifter enligt fördragen och i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen. Följande rättsakter finns:

- ✦ **Förordningar:** bindande i alla delar och direkt tillämpliga i alla medlemsstater, vilket betyder att de inte får omvandlas till andra lagar eller bestämmelser
- ✦ **Direktiv:** bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås. Direktivet måste införlivas med medlemsstaternas nationella rätt, och medlemsstaterna har utrymme att bestämma exakt hur det ska införlivas
- ✦ **Beslut:** bindande i alla delar och riktar sig till en särskild person, ett företag eller en medlemsstat
- ✦ **Rekommendationer och yttranden:** är inte rättsligt bindande, utan snarare ett slags viljeyttringar

S

Sammanhållningspolitik

EU:s övergripande regionalpolitik som syftar till att minska ekonomiska och sociala skillnader mellan regionerna i EU. Sammanhållningspolitiken ska bidra till att stärka gemenskapen och att harmonisera utvecklingen i EU samt till att stärka EU:s konkurrenskraft gentemot omvärlden. Åtgärderna består av program och fonder, så kallade struktur- och investeringsfonder.

Sociala dialogen

EU:s sociala dialog är samarbetet mellan kommissionen och arbetsmarknadens parter på EU-nivå. Inom dialogen sker en mängd olika aktiviteter som samråd, projekt, gemensamma yttranden och över-

enskommelser av olika slag. Arbetsgivare och fack kan också sluta ramavtal i olika frågor. Ramavtalen kan antingen genomföras av parterna och dess medlemmar själva (så kallade autonoma avtal), eller genom EU-direktiv på parternas gemensamma begäran.

Struktur- och investeringsfonder

Poster i EU:s budget som är EU:s viktigaste verktyg för att genomföra sammanhållningspolitiken. De viktigaste är Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF).

Subsidiaritetsprincipen

Innebär att EU:s beslut ska fattas på den politiska nivå som kan ta ett så effektivt beslut så nära medborgarna som möjligt. Unionen ska med andra ord inte fatta några beslut (utom i frågor som den ensam ansvarar för) om inte åtgärder på EU-nivå är effektivare än åtgärder på nationell, regional eller lokal nivå.

T

Toppmöte

Europeiska rådets möten kallas ibland informellt för EU-toppmöten, eftersom de samlar medlemsstaternas stats- och regeringschefer.

Tredjeland

Detta begrepp betyder i EU-sammanhang ett land som inte är medlem i EU.

U

Utskott

Europaparlamentet har 20 utskott för att förbereda sitt arbete inför plenarsammanträdena. Huvuddelen av parlamentets lagstiftningsarbete sker i utskotten, som är uppdelade på ämnesområden. Parlamentet kan dessutom vid behov tillsätta underutskott, tillfälliga utskott och undersökningskommittéer. Regionkommittén har sex utskott.

Utvidgning

När nya länder blir medlemmar i EU talar man om en "utvidgning". EU:s medlemsantal har gått från de sex länder som grundade gemenskapen – Belgien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna och Tyskland – till de 28 medlemsstater den har idag genom följande utvidgningar:

- ✦ 1973: Danmark, Irland och Storbritannien.
- ✦ 1981: Grekland.
- ✦ 1986: Portugal och Spanien.
- ✦ 1990: Förna Östtyskland
- ✦ 1995: Finland, Sverige och Österrike.
- ✦ 2004: Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern.
- ✦ 2007: Bulgarien och Rumänien.
- ✦ 2013: Kroatien.

V

Vitbok

Kommissionens vitböcker är dokument med förslag till åtgärder inom ett speciellt område. Ibland föregås de av en grönbok vars syfte är att inleda en debatt på EU-nivå. Om Europaparlamentet och rådet är positiva till en vitbok kan den leda till vidare initiativ för EU på det berörda området.

Ö

Öppna samordningsmetoden

På många politikområden (exempelvis utbildning, kultur, pensioner och hälsovård) fastställer medlemsstaterna sin egen nationella politik, istället för att tillämpa EU-lagstiftning. De enskilda regeringarna kan emellertid dra nytta av att dela med sig av information, anta bästa praxis och samordna sin nationella politik. Detta sätt att lära av varandra kallas den öppna samordningsmetoden.

Överstatlig

Detta uttryck betyder "på en nivå över medlemsstaterna", i motsats till "mellanstatlig". Många EU-beslut fattas på överstatlig nivå, vilket innebär att de är bindande för medlemsstaterna.

Praktiska länkar

Europeiska unionen

EU:s webbportal: europa.eu
Europeiska rådet: consilium.europa.eu/european-council
Europeiska unionens råd: consilium.europa.eu
Europaparlamentet: europarl.europa.eu
Europaparlamentets kontor i Sverige: europaparlamentet.se
Europeiska kommissionen: ec.europa.eu
Kommissionens representation i Sverige: ec.europa.eu/sweden
Kommissionens samråd: ec.europa.eu/yourvoice/consultations
EU-domstolen: curia.europa.eu
Europeiska revisionsrätten: eca.europa.eu
Europeiska ekonomiska och sociala kommittén: eesc.europa.eu
Europeiska regionkommittén: cor.europa.eu
Europeiska ombudsmannen: ombudsman.europa.eu
Europeiska centralbanken: ecb.europa.eu
Europe Direct: ec.europa.eu/europedirect
EUR-Lex, EU-lagstiftning: eur-lex.europa.eu
EP Legislative Observatory, följ EU-ärenden: europarl.europa.eu/oel

Ordförandeskapet

Slovakiska ordförandeskapet, hösten 2016: www.eu2016.sk

Svenska regionkontor i Bryssel

City of Malmö EU Office: malmo.se
Central Sweden European Office: centralsweden.se
Göteborgs stads Brysselkontor: goteborg.se
Kommunförbundet Skåne: kfsk.se
Mid Sweden European Office: midsweden.se
North Sweden European Office: northsweden.eu
Region Värmland European Office: regionvarmland.se/eu
Region Östergötland: regionostergotland.se/EU
Skåne European Office: skane.se
Småland Blekinge South Sweden: smalandblekinge.se/bryssel
Stockholmsregionens Europakontor: stockholmregion.org
Västra Götalandsregionen: vgregion.se/brussels

Övrigt

CEEP: ceep.eu
CEMR: ccre.org
CLRAE: coe.int/t/congress
EU-upplysningen: eu-upplysningen.se
Europaportalen: europaportalen.se

SKL – EU och internationellt

Följ SKL:s EU- och internationella arbete via vår webbplats och Twitter. På vår webbplats kan du också anmäla dig till vårt nyhetsbrev som kommer ca fem gånger per år.

SKL, EU och internationellt: www.skl.se/eu
Twitter: [@skl_eu](https://twitter.com/skl_eu)

Kontakt

EU-frågorna är fördelade på Sveriges Kommuner och Landstings olika avdelningar. På varje avdelning finns en eller flera EU-samordnare som ansvarar för att samordna avdelningens EU-bevakning. Internationella sektionen arbetar med intressebevakning av EU-frågor av sektorsövergripande karaktär. Kontakta gärna någon av nedanstående om du vill veta mer om ett visst område.

Arbetsgivarpolitik

Jeanette Grenfors	08-452 74 52	jeanette.grenfors@skl.se
Malin Looberger	08-452 75 58	malin.looberger@skl.se

Digitalisering

Per-Erik Nyström	08-452 78 41	per-erik.nystrom@skl.se
------------------	--------------	--

Ekonomi och styrning

Lena Svensson	08-452 76 45	lena.svensson@skl.se
---------------	--------------	--

Juridik

Helena Linde	08-452 79 76	helena.linde@skl.se
--------------	--------------	--

Tillväxt och samhällsbyggnad

Gustaf Rehnström	08- 452 75 71	gustaf.rehnstrom@skl.se
------------------	---------------	--

Utbildning och arbetsmarknad

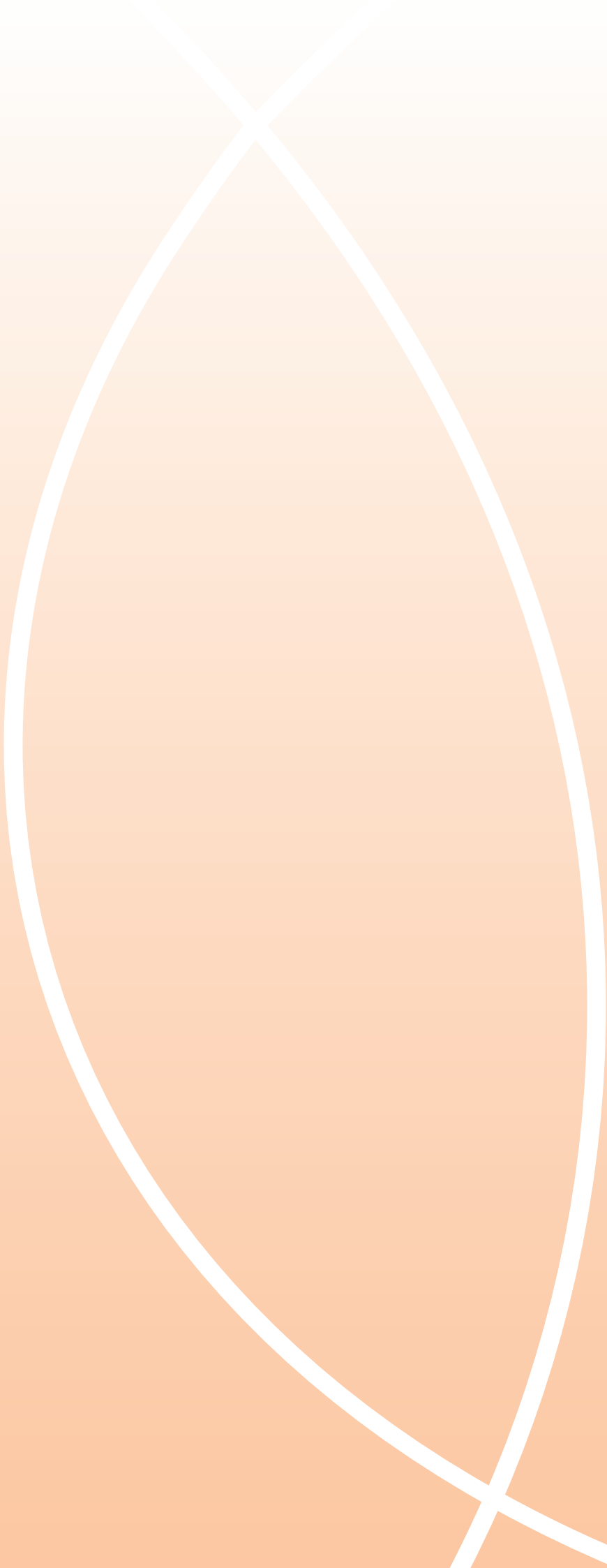
Tor Hatlevoll	08-452 79 69	tor.hatlevoll@skl.se
---------------	--------------	--

Vård och omsorg

Erik Svanfeldt	08-452 75 78	erik.svanfeldt@skl.se
----------------	--------------	--

Internationella sektionen

Jerker Stattin	08-452 78 37	jerker.stattin@skl.se
Karin Flordal	08-452 77 72	karin.flordal@skl.se
Kristin Ivarsson	08-452 77 33	kristin.ivarsson@skl.se
Gabriel Werner	08-452 77 98	gabriel.werner@skl.se
Dominique Faymonville	08-452 71 04	dominique.faymonville@skl.se
Annika Lindberg	08-452 71 63	annika.lindberg@skl.se
Victor Olsson	08-452 72 31	victor.olsson@skl.se
Marcus Holmberg	+32 2 549 08 67	marcus.holmberg@skl.se
Gergö Kisch	+ 32 2 549 08 65	gergo.kisch@skl.se
Maja Högvik	+32 2 549 08 63	maja.hogvik@skl.se

På gång inom EU

Hösten 2016

Två gånger per år ger Sveriges Kommuner och Landsting ut skriften *På gång inom EU*. I *På gång inom EU* kan du läsa om aktuella EU-frågor som påverkar svenska kommuner, landsting och regioner. Texterna är skrivna av experter på SKL i samarbete med Internationella sektionen. Den elektroniska versionen innehåller länkar till mer information och finns att ladda ner via www.skl.se/eu. I den här utgåvan kan du bland annat läsa om förslaget om en europeisk pelare för sociala rättigheter, reviderade regler för utstationering, utvecklingen av e-förvaltning och det pågående arbetet inför den kommande programperioden för EU:s struktur- och investeringsfonder.

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se

ISBN 978-91-7585-420-5

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Post: 118 82 Stockholm
Besök: Hornsgatan 20
Telefon: 08-452 70 00
www.skl.se